

SLOVENŠČINA KOT DRUGI JEZIK

Izobraževalni program osnovne šole s prilagojenim predmetnikom za osnovno šolo z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju slovenske Istre

Drugo vzgojno-izobraževalno obdobje,
Tretje vzgojno-izobraževalno obdobje

OBVEZNI PREDMET

UČNI NAČRT

IME PREDMETA: slovenščina kot drugi jezik

Prilagojeni predmetnik za osnovno šolo z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju slovenske Istre

4. razred	5. razred	6. razred	7. razred	8. razred	9. razred
122,5	105	105	105	105	96

PRIPRAVILA PREDMETNA KURIKULARNA KOMISIJA V SESTAVI:

dr. Špela Bregač, ZRSŠ, dr. Kozma Ahačič, ZRC SAZU, dr. Anja Benko, ZRSŠ, mag. Mateja Jankovič Čurič, OŠ Artiče, Vanja Jesenek, OŠ Sladki Vrh, dr. Andraž Jež, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Vanja Kavčnik Kolar, ZRSŠ, Valentina Kobal, Šolski center Nova Gorica, OE Biotehniška šola Šempeter pri Gorici, Maja Kosmač Zamuda, ZRSŠ, mag. Tatjana Lotrič Komac, OŠ Naklo, Matija Martinec, OŠ Brinje Grosuplje, Drago Meglič, Gimnazija Murska Sobota, Ljiljana Mičović Struger, ZRSŠ, mag. Marta Novak, ZRSŠ, dr. Nina Novak, ZRSŠ, Nina Papež, Gimnazija Kočevje, Vladimir Pirc, ZRSŠ, mag. Mirjam Podsedensek, ZRSŠ, Neža Ritlop, OŠ Turnišče, mag. Gordana Rodinger, OŠ Pesnica, mag. Mojca Saksida, OŠ Lucijana Bratkoviča Bratuša Renče, dr. Igor Saksida, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta, dr. Sonja Starc, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta, Marjeta Stegel, ZRSŠ, dr. Matej Šekli, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Tina Žagar Pernar, OŠ Naklo, dr. Alenka Žbogar, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, dr. Marija Žveglič, ZRSŠ, Andreja Sever, ZRSŠ, dr. Božidara Krakar Vogel, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, dr. Tomislav Virk, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta

Slovenščino kot drugi jezik pripravile:

Marjeta Stegel, ZRSŠ, Mojca Jazbec, OŠ Pier Paolo Vergerio il Vecchio, Vesna Kralj Pribac, OŠ Pier Paolo Vergerio il Vecchio, Barbara Olenik, OŠ Pier Paolo Vergerio il Vecchio, Senija Smajlagić, Srednja šola Pietro Coppo Izola, dr. Sonja Starc, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta, Elen Zrinski, Gimnazija Gian Rinaldo Carli Koper

JEZIKOVNI PREGLED: Zala Mikeln

OBLIKOVANJE: neAGENCIJA, digitalne preobrazbe, Katja Pirc, s. p.

IZDALA: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje in Zavod RS za šolstvo

ZA MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE: dr. Vinko Logaj

ZA ZAVOD RS ZA ŠOLSTVO: Jasna Rojc

Ljubljana, 2025

SPLETNA IZDAJA

DOSTOPNO NA POVEZAVI:

https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/Ucni-nacrti/2025/OS_DV-IS/Ucni-nacrt_slovenscina_kot_drugi_jezik_2025.pdf

Katalogni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI](#)-ID [252883715](#)

ISBN 978-961-03-1159-1 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je na 244. seji, dne 22. 5. 2025 določil učni načrt slovenščina kot drugi jezik za izobraževalni program osnovne šole s prilagojenim predmetnikom za osnovno šolo z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju slovenske Istre.

PRIZNANJE AVTORSTVA – NEKOMERCIALNO – DELJENJE POD ENAKIMI POGOJI

Prenova izobraževalnih programov s prenovo ključnih programskih dokumentov (kurikuluma za vrtce, učnih načrtov ter katalogov znanj)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

KAKO SE ZNAJTI?

TIPIČNE STRANI

V dokumentu je za učenke in učence, učiteljice in učitelje ipd. uporabljena moška slovnična oblika, ki velja enakovredno za oba spola.

Tema sporoča vsebinski okvir ali okvir predmetnospecifičnih zmožnosti, povezanih s cilji oz. skupinami ciljev: teme so predmetno specifične in lahko vključujejo vsebinske sklope in dejavnosti ter razvijajo veščine, zmožnosti in koncepte, ki naj bi jih učenci izgrajevali in razvijali v procesu učenja.

Vrsta teme:

Obvezno

Izbirno

Opis teme zajema ključne poudarke oz. koncepte kot okvir skupinam ciljev.

Dodatna pojasnila za temo lahko vsebujejo razlago o zasnovi teme, usmeritve in/ali navodila, ki se nanašajo na vsebino, vrsto teme, členitev teme, poimenovanje, trajanje, dejavnosti, izvedbo aktivnosti, učne pripomočke ... oz. karkoli, kar je pomembno za to temo.

IME TEME

OPIS TEME

Em fugiaspiduci sitet ut etur, in conest dipsum eosa nonsequam volorum, ommolor aut desequi duciist estrunda volorest, sandeni maximin uscillab il magnam quiam quo con explacc ullaccum alisi quidell igendam, in repta dolupta volor sam, ut hilit laut faccumqui omnim ut doluptur, quam consequ atibus dolo dignate mporehent qui tem nonseque por aliquisimust que volestrum esed quibusdae milla conserf ernate dentiat.

Ma vellaut quatio rporrore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas molorporia doluptatis molum rae nos event, inullit incimaiozem fugiandantis et fugitisque maion ped quo odi beatur, sequi ilisqui ipidel escim reprat.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Ullatur sequo qui ut vellenderio. Re exceseq uiatur aturem eos millandio totaquis alibus iume voluptatia quis aut quamust iosant prestius, ut ommodigendis doluptaes dersped moluptae. Harum a volupta tiatur, ne veles quia voluptatia similic tatesequam, seque ventio. Hendis erum quissequo quist que con nulparum ut quuntemos et repro quod ma nimusa sae vellaut eum ulpari velent voluptu rempor a de omnimax impellu ptatiaecusa ducipsae aut evelles temolup tincil imporia simped et endes eum et molum que laborerat voluptiurem nempori bustio explabo rionsenet evenimin nis ex eum voluptam consed que volupid eliquibus, tetusda ntusam ellis ut archill uptiore rundiae nimusdam vel enit, optibea quiaspelitem lam alit re, omnis ab il mo dolupti connihi tionsequiam eicia dolo intur accusci musdaecatet faccatur? Sinctet latiam facescipsa

Ceria pa iumquam, exernam quaspsit dit eaquasit, omnis quis aut apitassum coribusda invenih icatia qui aperorum qui ut re perumquaeepd quame moditatum ipient veligna tessint iaessum, optamus, testi sediasped moluptatem aperiām aut quodips usciate veribus.

Mi, asit volupta tuscil int aspel illit atur, eum idenist iorrum alit, nim re illitas ma nimi, iusciisita dolorrum volorepedio core, consequam quae. De nossiti officillate

8 Osnovna šola | Slovenščina

Številka strani,
program izobraževanja,
predmet

Z oznako **SC** so označeni ključni cilji posameznih področij skupnih ciljev. Številčni zapis pri oznaki skupnih ciljev se navezuje na preglednico s skupnimi cilji.

27. 2. 2025 /// 15:45

IME SKUPINE CILJEV

CILJI

Z oznako **O** so označeni obvezni cilji.

Z ležečim tiskom in oznako **I** so označeni izbirni cilji.

- O:** Et plabo. Nam eum fuga. Et explat. Xerro et aut que nihicia doloribus, velisci tatur
I: *Que ommodic aboribust, tesequae nimaionseni arum audit minusda dolum, si venimil itatat. Estinve litatem ut adit quid qui.* **SC** (2.2.2.1)
I: *Quia voluptatur aut od minverum, quas ilis et mint, eature rehenit magnatur aut exceaquam reiunt et omnis nobit vero excepel in nimagmam quat officiam que plaborpore ne culpa eum dolore aut aspicias sanihil moditam re pelias ne veri reperferes solos dolorum, quidit ad qui dolorerun.*
O: Ibus nis auda vendio venis saperum atem quiant aut pre comniscia num at is quoditi ne estinve litatem venis saperum atem quiant. **SC** (1.3.4.2 | 2.1.1.1 | 2.1.2.1 | 2.2.1.1 | 2.2.1.2 | 3.1.3.1 | 5.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Učenec

S krepko označenim besedilom so izpostavljeni **minimalni standardi znanja**.

Z ležečim besedilom so označeni izbirni standardi oz. standardi znanja, ki izhajajo iz izbirnih ciljev.

Dodatne pisave in oznake pri standardih so opredeljene v obvezujočih navodilih za učitelja (npr. podčrtani, M, PTI itd.)

- Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.
- Icillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.
- Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.**
- Ut fuga. Nemperum fuga.**
- Ma vellaut quiatio rporore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas
- Omnim ut doluptur, quam consequ.
- Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.*
- Icillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.*
- Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.
- Ut fuga. Nemperum fuga.*

TERMINI:

☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint
☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	

9 Osnovna šola | Slovenščina

Pojmi, ki jih učenec mora poznati oz. razumeti (in/ali znati smiselno uporabljati), lahko pa so navedeni tudi priporočeni pojmi. Nabor (strokovnih) terminov zaokrožuje in dopolnjuje posamezno temo, predstavlja pa informacijo učitelju pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnega dela. Namenjen je navedbi terminologije, ki jo na področju določene teme v določenem obdobju izobraževalne vertikale usvojijo učenci.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

Viri in literatura,
ki so vključeni v
posamezno temo.

NASLOV TEME

- » Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Morbi eget ante eget ante hendrerit convallis vitae et purus. Donec euismod dolor sed neque condimentum, at sodales enim interdum. <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

NASLOV SKUPINE CILJEV

- » Etiam, M. (2019). Eget laoreet ipsum. Nulla facilisi.
- » Parum, V. (2025). Sequi blaboreet quosam. Seque cus.
- » Morbi P. (2007). Sed ac arcu id velit facilisis aliquet. Nec tincidunt.
- » Eget O. (2010). Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla a ac turpis. Nulla et tempus nunc, vitae scelerisque tellus. Sed in tempus mi, a aliquet quam. Integer ut euismod eros, vel pretium mi. Maecenas sollicitudin.
- » Nunc N. (2023). Morbi suscipit ante quis viverra sollicitudin. Aenean ultricies.
- » Nunc N., Ante A., Sem S. (2015). Nullam congue eleifend magna in venenatis. Ut consectetur quis magna vitae sodales. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Sed A. (2024). Ut aliquet aliquam urna eget laoreet. Fusce hendrerit dolor id mauris convallis, at accumsan lectus fermentum. Nunc bibendum quam et nibh elementum consectetur.

NASLOV SKUPINE CILJEV

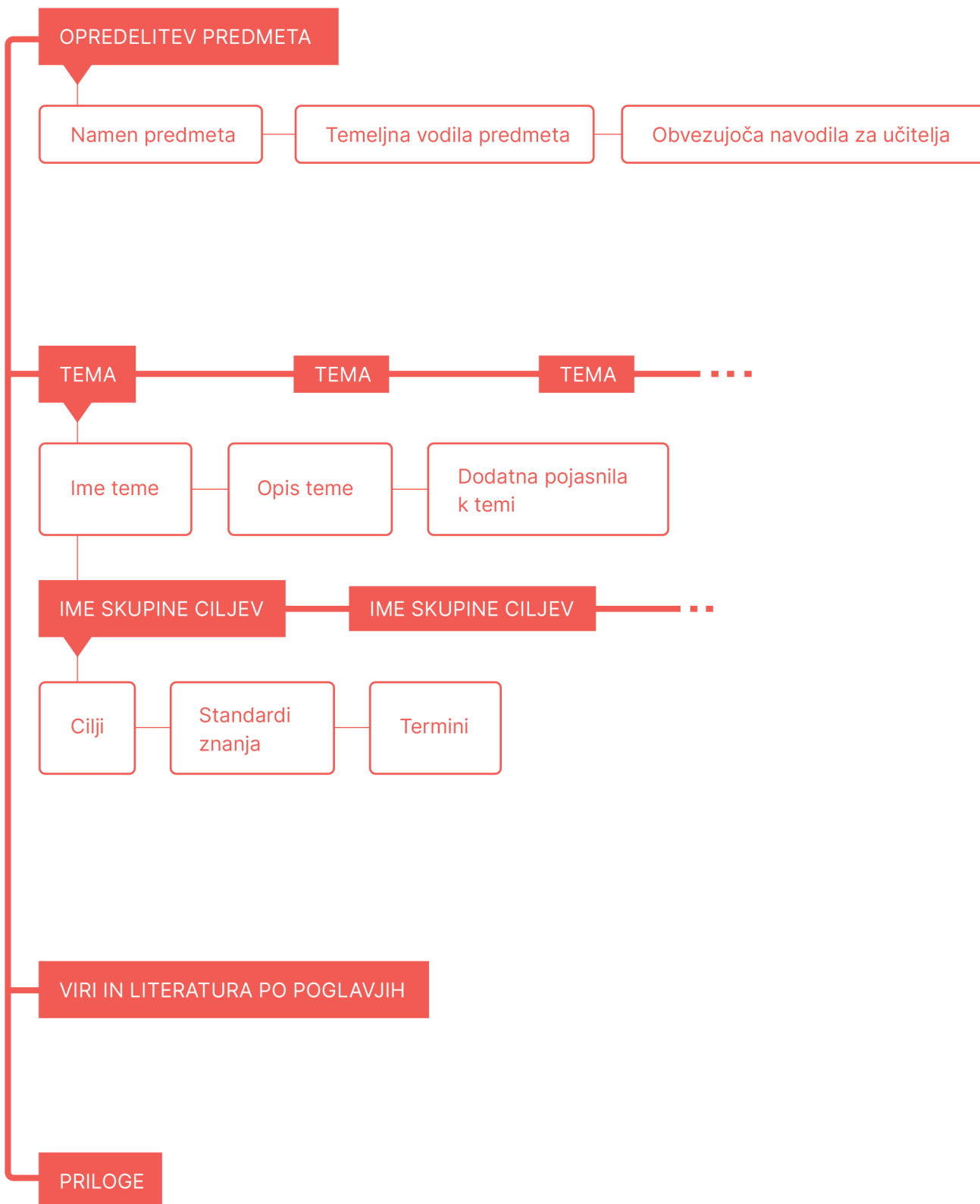
- » Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla, <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Nunc F.: Vivamus quis tortor et ipsum tempor laoreet id quis nunc. Phasellus quis sagittis ligula.
- » Redaktion, 2018. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

Viri in literatura, ki so vključeni
v posamezno skupino ciljev.

Hiperpovezava
do zunanjega vira

KAKO SE ZNAJTI?

STRUKTURA UČNEGA NACRTA

KAZALO

OPREDELITEV PREDMETA..... 10

Namen predmeta..... 10

Temeljna vodila predmeta 10

Obvezujoča navodila za učitelje 11

DRUGO VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO OBDOBJE 12

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA..... 13

SPORAZUMEVANJE IN BESEDILO 14

Razvijanje bralne pismenosti 15

Besedilo, besedilne vrste, besedilne skupine 16

Besediloslovje in tvorjenje ter sprejemanje
besedila 17

SLOVENSKI JEZIK V PROSTORU, DRUŽBI IN ČASU 19

Slovenski jezikovni prostor..... 19

Slovenski jezik v družbi 20

Jezikovne zvrsti 21

Slovenščina v digitalni dobi 22

JEZIKOVNI SISTEM IN NJEGOVA VLOGA 23

Jezikovne ravnine in univerzalnost jezikovnega
sistema 23

Glasoslovje 25

Besedoslovje..... 26

Besedotvorje 27

Oblikoslovje 28

Skladnja 30

PRAVOPIS IN PRAVOREČJE..... 32

Pravopis..... 33

Pravorečje..... 35

KNJIŽEVNOST IN BRALNI ODZIV..... 36

Književna besedila 37

Književna oseba 38

Književni prostor in čas 39

Dogajanje, tema, sporočilo 40

Avtor in pripovedovalec..... 41

ZVRSTI KNJIŽEVNOSTI IN PREDELAVE KNJIŽEVNIH BESEDIL 42

Pesništvo 43

Pripovedništvo..... 45

Dramatika 46

Predelave književnih besedil 47

(PO)USTVARJANJE OB KNJIŽEVNIH BESEDILIH .. 48

Govorno nastopanje 48

Interpretativno branje 50

Pisanje 51

KNJIŽEVNO ZNANJE 53

Slovstvena folklor, književniki in njihova dela
..... 54

Literarnoteoretično znanje..... 55

TRETJE VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO OBDOBJE 57

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA 58

SPORAZUMEVANJE IN BESEDILO 59

Razvijanje bralne pismenosti 59

Besedilo, besedilne vrste, besedilne skupine 61

Besediloslovje in tvorjenje ter sprejemanje
besedila 62

SLOVENSKI JEZIK V PROSTORU, DRUŽBI IN ČASU 64

Slovenski jezikovni prostor..... 64

Slovenski jezik v družbi 65

Jezikovne zvrsti 66

Zgodovina slovenskega jezika..... 67

Slovenščina v digitalni dobi 68

JEZIKOVNI SISTEM IN NJEGOVA VLOGA 69

Jezikovne ravnine in univerzalnost jezikovnega
sistema 69

Glasoslovje 71

Besedoslovje..... 72

Besedotvorje 74

Oblikoslovje 75

Skladnja	77
PRAVOPIS IN PRAVOREČJE	79
Pravopis	79
Pravorečje	82
KNJIŽEVNOST IN BRALNI ODZIV	83
Književna besedila	83
Književna oseba	85
Književni prostor in čas	86
Dogajanje, motiv, tema, sporočilo in snov	87
Avtor in pripovedovalec	89
Književna perspektiva	90
ZVRSTI KNJIŽEVNOSTI IN PREDELAVE KNJIŽEVNIH BESEDIL	91
Pesništvo	92
Pripovedništvo	94
Dramatika	95
Predelave književnih besedil	96
(PO)USTVARJANJE OB KNJIŽEVNIH BESEDILIH ..	97
Govorno nastopanje	98
Interpretativno branje	99
Pisanje	100
KNJIŽEVNO ZNANJE	102
Slovstvena folklor, književniki in njihova dela	103
Literarnoteoretično znanje	105
Literarnozgodovinsko znanje	107
VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH	108
PRILOGE	109

OPREDELITEV PREDMETA

NAMEN PREDMETA

Slovenščina kot drugi jezik je pomemben splošnoizobraževalni predmet v prilagojenem predmetniku osnovne šole z italijanskim učnim jezikom, ki z usposabljanjem učencev za govorno in pisno sporazumevanje v slovenskem jeziku vpliva tudi na oblikovanje osebne identitete ter s tem omogoča učencu razumevanje samega sebe in okolja, v katerem živi.

Slovenščina kot drugi jezik je za nekatere učence na narodno mešanem območju slovenske Istre jezik, s katerim se že od zgodnjega otroštva srečujejo v svojem ožjem in širšem okolju, z vstopom v šolo razvijajo zavest o dvojezičnosti in širijo obzorje za izkušenska območja v slovenskem jeziku.

Cilji predmeta se uresničujejo z jezikovnim in s književnim poukom v okviru vseh sporazumevalnih dejavnosti: poslušanja, branja, govorjenja in pisanja, tudi v digitalnem okolju. Obravnava umetnostnih besedil je namenjenih 40 % ur predmeta, obravnava vseh drugih vrst besedil pa 60 %.

Pri pouku jezika se učenec usposablja za učinkovito govorno in pisno sporazumevanje v slovenskem (knjižnem) jeziku, razvija razumevanje, da je slovenščina državni in uradni jezik, spozna priložnosti za rabo prvega ali drugega jezika/jezika okolja in razvija jezikovno lojalnost ter zavest o položaju slovenščine v Evropski uniji in o njeni izrazni razvitosti v javnem in zasebnem življenju, pri pouku književnosti pa razvija zmožnost ustvarjalnega dialoga z umetnostnim besedilom.

TEMELJNA VODILA PREDMETA

Pri jezikovnem pouku razvijamo sporazumevalno zmožnost v slovenskem knjižnem jeziku, tj. praktično in ustvarjalno obvladovanje vseh sporazumevalnih dejavnosti (tako na funkcionalni kot kritični ravni) in jezikovnosistemskih osnov. Učenec sprejema, razčlenjuje, kritično interpretira, vrednoti razvojni stopnji ustrezna besedila ter tvori po vlogi in izbiri koda(-ov) različna govorjena in zapisana besedila. Ob njih se kritično uči inherentnih lastnosti besedil in jezikovnega sistema ter razvija ustvarjalen, spoštljiv in odgovoren odnos do soljudi, drugačnosti, do naravnega in kulturnega okolja.

Pri književnem pouku se učenec srečuje z umetnostnimi besedili ter ob njih s sprejemanjem in tvorjenjem razvija tudi doživljajsko, domišljijско, ustvarjalno, vrednotenjsko in intelektualno zmožnost. Pri tem se utrjujejo tudi kulturna, domovinska in državljanska vzgoja ter medkulturna zmožnost.

OBVEZUJOČA NAVODILA ZA UČITELJE

Učitelj naj učencu pomaga osmišljati vlogo slovenščine kot uradnega in državnega jezika, branje in pisanje avtentičnih besedil s področij različnih ved ter njegovo kritično odzivanje na aktualno dogajanje (npr. s spremljanjem in komentiranjem aktualnih dogodkov ipd.).

Učenec naj razvija zmožnosti in pridobiva znanje ob učnih oblikah, ob katerih je dejaven (učenje z odkrivanjem, problemsko učenje, delo z digitalno tehnologijo, sodelovalno učenje v manjših skupinah ipd.), dejavno in procesno naj razvija svojo zmožnost pogovarjanja (npr. razpravlja o problemu, oblikuje mnenje, ga usklajuje z drugimi, predstavi in zagovarja), presoja naj učinek pridobljenega vsebinskega in procesnega znanja na svojo sporazumevalno zmožnost, jo vrednoti in na podlagi pridobljenih povratnih informacij načrtuje, kako bi jo lahko izboljšal.

Pri načrtovanju pouka naj učitelj upošteva učenčeve raznolike vzgojno-izobraževalne potrebe ter mu po potrebi zagotovi ustrezne prilagoditve.

SLOVENŠČINA KOT DRUGI JEZIK

DRUGO VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO OBDOBJE

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA

SPORAZUMEVANJE IN BESEDILO

OBVEZNO

OPIS TEME

V okviru teme *Sporazumevanje in besedilo*, ki je ključna za dober pouk predmeta slovenščina kot drugi jezik, učenec uzavešča temeljna jezikovna znanja; dobiva motivacijo in spretnosti s področja razvijanja bralne pismenosti; tvori, sprejema, razčlenjuje in kritično vrednoti različne vrste besedil in s tem razvija svojo kritično sporazumevalno zmožnost; pridobiva znanje s področja besedilnih vrst, besediloslovja ter tvorjenja in sprejemanja besedila nasploh.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Učenec spoznava naslednje skupine besedilnih vrst na naslednje načine (okrepljene besedilne vrste so obvezne, neokrepljene so izbirne):

a. opis in opisovanje: na podlagi razčlenjevanja in kritičnega vrednotenja vzorčnih vrst opisov, in sicer **opisa osebe** (4. r.), **rastline** (5. r.), **športa** (6. r.), učenec sprejema in na podlagi ustreznih navodil tvori tudi druge vrste opisov, in sicer izbirno: opis živali, predmeta, življenja vrstnikov ali drugih oseb, poklica;

b. argumentacija: učenec razčlenjuje in kritično vrednoti oglaševalska besedila (**reklama**, 5. r.) ter ob njih tvori pisne ali ustne komentarje/mnenja v obliki pogovora v razredu;

c. pripoved in pripovedovanje: na podlagi razčlenjevanja in kritičnega vrednotenja **pripovedi o svojih doživetjih** (5. r.) učenec sprejema in na podlagi ustreznih navodil tvori tudi druge pripovedi (izbirno: realne, fantazijske, o dogodku);

č. medijsko besedilo: na podlagi razčlenjevanja in kritičnega vrednotenja vzorčnega **aktualnega medijskega besedila** (4., 5., 6. r.) učenec sprejema, razčlenjuje, kritično vrednoti in na podlagi ustreznih navodil tvori še neznane vrste medijskih besedil, in sicer izbirno med naslednjimi možnostmi: (aktualna) novica, vest, vremenska napoved;

d. uradno besedilo: na podlagi razčlenjevanja in kritičnega vrednotenja vzorčnih vrst seznamov ter obrazcev učenec uporablja **sezname** (4. r.) ter **obrazce** (5., 6. r.) v različnih oblikah ter se znajde ob pričakovanih vprašanjih in nalogah v povezavi z njimi;

e. govorno besedilo: učenec opravi vsaj en **govorni nastop** letno ter sprejema, razčlenjuje, kritično vrednoti in na podlagi ustreznih navodil tvori različne vrste **pogovorov** (s prijatelji, po telefonu, po spletu; 4., 5., 6. r.);

f. besedilne skupine, značilne za vzgojno-izobraževalni sistem: učenec sprejema, razčlenjuje in kritično vrednoti ter tvori obnovo (5. r.) in oceno (6. r.) različnih besedil zgoraj naštetih vrst.

SC (4.2.2.1) SC (3.3.3.1) SC (3.3.3.2) SC (1.1.5.1)

RAZVIJANJE BRALNE PISMENOSTI

CILJI

Učenec:

- : glasno in tiho tekoče bere besedila ter prebrano razume;
- : bere besedila za obvezno domače branje umetnostnih in neumetnostnih besedil;
- : pozna in uporablja bralne vire in strategije za iskanje bistva, povzemanja, urejanja in kritičnega vrednotenja informacij;
- : vodeno in samostojno pisno in ustno tvori ter utemeljuje svoje odzive na prebrano.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

Pri tej skupini ciljev ni standardov znanja.

BESEDILO, BESEDILNE VRSTE, BESEDILNE SKUPINE

CILJI

Učenec:

- 🟦: tvori, sprejema, razčlenjuje in kritično vrednoti različne vrste besedil ter s tem razvija svojo (kritično) sporazumevalno zmožnost;
 - 🟦: razvija zmožnost izražanja v različnih besedilnih vrstah (govorni nastop, plakat, povzetek, opis, pogovor itd.).
- SC (1.1.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » **pozna, tvori, sprejema in razčlenjuje naslednje besedilne vrste: opis osebe** (4. r.), **rastline** (5. r.), **športa** (6. r.), **reklamo** (5. r.), **pripoved o svojih doživetjih** (5. r.), **aktualno medijsko besedilo** (4., 5., 6. r.), **seznam** (4. r.), **obrazec** (5., 6. r.), **govorni nastop** (4., 5., 6. r.), **pogovor** (4., 5., 6. r.).

TERMINI

◦ opis ◦ reklama ◦ pripoved ◦ medijsko besedilo ◦ seznam ◦ obrazec ◦ govorni nastop ◦ pogovor

BESEDILOSLOVJE IN TVORJENJE TER SPREJEMANJE BESEDILA

CILJI

Učenec:

O: spoznava besediloslovje slovenskega jezika in njegovo vlogo pri boljšem tvorjenju ter sprejemanju enogovornih in dvogovornih besedil; s tem razvija besediloslovno, metajezikovno, skladijsko, oblikoslovno in besedoslovno zmožnost, zlasti pa sporazumevalno zmožnost; na tej podlagi razvija zmožnost tvorjenja in sprejemanja (tudi večkodnih) besedil usvojenih vrst;

O: uravnava lastno vedenje v odnosih, upoštevajoč več perspektiv hkrati;

SC (3.3.4.3)

O: učinkovito se spoprijema s problemskimi situacijami, ki zahtevajo proaktivno miselno naravnost;

SC (3.1.4.2)

O: išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih;

SC (4.1.1.1)

O: smiselno sodeluje v pogovorih.

SC (3.1.1.2)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » v pripovedovalnem besedilu določi uvod, jedro in zaključek ter predstavi njihovo vlogo (5., 6. r.);
- » v pisnem besedilu določi odstavke in je zmožen svoje besedilo deliti na smiselne odstavke (5., 6. r.);
- » v besedilu prepozna dejavnike sporazumevanja (tvorec, prejemnik, sogovornik, kraj [nastanka/objave], čas [nastanka/objave]) (4., 5. r.);
- » razvrsti znano ali neznano besedilo glede na naslednje kriterije: neumetnostno, umetnostno (4., 5., 6. r.), govorno, zapisano (5., 6. r.); objektivno, subjektivno (6. r.);
- » piše dopise; pri tem uresničuje prepoznano zgradbo in slog dane vrste dopisa (4., 5., 6. r.);
- » razume poslušana (in gledana) umetnostna in neumetnostna besedila;
- » določi družbeno vlogo sporočevalca in njegov namen (4., 5., 6. r.);
- » povzame temo, podteme in bistvene podatke ter povzetek strukturira v obliki miselnega vzorca ali preglednice (4., 5., 6. r.);
- » obnovi besedilo (4., 5., 6. r.);

- » določi prevladujočo vrsto besedila in utemelji svojo odločitev (5., 6. r.);
- » vrednoti besedilo in utemelji svoje mnenje (5., 6. r.);
- » **samostojno govorno nastopi z napovedano besedilno vrsto** (4., 5., 6. r.);
- » **tvori govorjena oz. zapisana besedila**; pri tem tvori besedilnovrstno ustrezno, smiselno in razumljivo besedilo, skladno z jezikovno in s slogovno normo knjižne zvrsti (4., 5., 6. r.);
- » **uporabi okoliščinam ustrezen izrek oz. ustrezno besedo** (4., 5., 6. r.);
- » vrednoti vljudnost danih izrekov in jih po potrebi zamenja z vljudnejšimi (4., 5., 6. r.);
- » pri sprejemanju poleg besed upošteva tudi vse slikovno gradivo v besedilu (npr. ilustracije, fotografije, risbe, sheme, razpredelnice, grafe; 4., 5., 6. r.).

TERMINI

- uvod ◦ jedro ◦ zaključek ◦ odstavek ◦ namen besedila ◦ tema besedila ◦ neumetnostno besedilo
- umetnostno besedilo ◦ govorjeno besedilo ◦ zapisano besedilo ◦ objektivno besedilo ◦ subjektivno besedilo

SLOVENSKI JEZIK V PROSTORU, DRUŽBI IN ČASU

OBVEZNO

OPIS TEME

Učenec v okviru teme uzavešča značilnosti slovenskega jezikovnega prostora, razume vlogo prvega in drugega jezika v večjezični družbi, spoznava jezikovne zvrsti in okoliščine za njihovo rabo. Razvija in krepi svojo jezikovno, narodno in državljansko zavest.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

SC (2.2.2.1) SC (1.2.3.2) SC (3.1.1.2) SC (3.3.4.1) SC (5.3.4.2)

SLOVENSKI JEZIKOVNI PROSTOR

CILJI

Učenec:

- 🕒 praktično uzavešča značilnosti slovenskega jezikovnega prostora.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » opiše razprostranjenost slovenščine v Republiki Sloveniji in zunaj njenih meja (6. r.);
- » na zemljevidu pokaže ali opiše, kje se govori slovenščina, kje pa poleg nje tudi madžarščina in italijanščina (5., 6. r.);
- » prepozna jezik/jezike, ki se govori/govorijo v njegovem razredu ali na šoli (4. r.).

SLOVENSKI JEZIK V DRUŽBI

CILJI

Učenec:

○: razvija zavest o slovenskem jeziku in jezikih v družbi nasploh.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » poimenuje materni jezik (svoj in od rugih), uradni in državni jezik, drugi jezik/jezik okolja, tuji jezik (4. r.);
- » s primeri iz svoje okolice praktično predstavi vlogo jezika v družbenem življenju človeka (4. r.);
- » našteje tuje jezike, ki jih pozna, in pojasni, kaj je jezik okolja (4. r.);
- » primerja okoliščine rabe maternega, drugega in tujega jezika (5.r).

TERMINI

○ materni jezik ○ uradni jezik ○ državni jezik ○ tuji jezik ○ drugi jezik ○ jezik okolja

JEZIKOVNE ZVRSTI

CILJI

Učenec:

- : spoznava okoliščine za rabo različnih jezikovnih zvrsti;
- : razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo.
- SC (1.1.5.1)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » **našteje jezikovne zvrsti (knjižni jezik, pogovorni jezik, narečje)**, pojasni in presodi okoliščine rabe knjižnega in pogovornega jezika ter narečja v izbranem besedilu (5. r.);
- » **uporablja knjižni jezik** in pojasni odločitev za njegovo uporabo v danih okoliščinah (5., 6. r.).

TERMINI

- jezikovna zvrst
- knjižni jezik
- pogovorni jezik
- narečje

SLOVENŠČINA V DIGITALNI DOBI

CILJI

Učenec:

- : spozna možnosti jezikovnih orodij s področja sinteze in razpoznavе govora (5. r.);
- : spozna in uporablja aktualne jezikovne priročnike v digitalnem okolju (4., 5., 6. r.);
- : se zaveda podobnosti in razlik med jeziki in je na to pozoren pri uporabi prevajalnikov, velikih jezikovnih modelov, avtomatsko prevedenih spletnih strani itd.;
- SC (1.1.3.1)
- : se sporazumeva z uporabo različnih digitalnih tehnologij in razume ustrezna sredstva komunikacije v danih okoliščinah.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

Pri tej skupini ciljev ni standardov znanja.

JEZIKOVNI SISTEM IN NJEGOVA VLOGA

OBVEZNO

OPIS TEME

V okviru teme *Jezikovni sistem in njegova vloga* učenec dejavno in problemsko spozna vse ravnine jezikovnega sistema. S tem pridobi metajezikovno znanje ter osnovo za razvijanje in krepitev svoje (kritične) sporazumevalne zmožnosti, zlasti svoje jezikovne samozavedi.

Znanje, pridobljeno z izpolnjevanjem ciljev in standardov te teme, ne sme biti samo sebi namen, ampak mora biti tesno povezano s tvorbo in sprejemanjem besedil. Tema se povezuje tudi s poukom italijanščine kot materinščine.

Učenec znanja s področja jezikovnih ravnin povezuje z vsemi (tudi književnimi) temami v učnem načrtu in z učnimi načrti drugih predmetov, zlasti italijanščine kot materinščine.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

SC (1.1.2.1) SC (1.1.3.1) SC (1.1.1.1)

JEZIKOVNE RAVNINE IN UNIVERZALNOST JEZIKOVNEGA SISTEMA

CILJI

Učenec:

O: s pomočjo primerov dejavno in problemsko spozna ravnini: oblikoslovje in skladnjo; s tem začenja povezovati svoje poznavanje jezikovnega sistema in njegove vloge v logično zaokroženo celoto;

O: se zaveda, da različne jezike lahko opisujemo na podoben način; pri pouku zato uporablja znanje, pridobljeno pri pouku italijanščine kot materinščine, zna primerjati jezika, razpozna podobnosti in razlike med njima.

SC (1.1.3.2)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » izbrani jezikovni pojav umesti v ustrezno jezikovno ravnino (oblikoslovje, skladnja) ali ugotovi, da v ti ravnini ne spada.

TERMINI

- oblikoslovje ◦ skladnja

GLASOSLOVJE

CILJI

Učenec:

- : dejavno in problemsko spoznava jezikovne pojave s področja glasoslovja; s tem razvija glasoslovno, pravopisno, pravorečno in metajezikovno zmožnost;
- : spoznava izgovorne in pisne podobnosti in razlike med slovenščino in italijanščino ter krepi svojo jezikovno samozavest v slovenščini kot drugem jeziku;
- : v svojih besedilih in v besedilih drugih prepozna poimenovalne napake in neustreznosti ter jih odpravi.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » pravopisno ustrezno zapisuje glasove in glasovne sklope v besedah, predvsem tistih s kritičnimi glasovi in tistih, ki se v italijanščini pišejo/izgovarjajo drugače (4., 5., 6. r.);
- » najde napake in jih odpravi (6. r.);
- » prepozna, našteje in uporabi slovenske knjižne samoglasnike (*i*, ozki *e*, široki *e*, polglasnik, *a*, široki *o*, ozki *o*, *u*) ter jih v besedah pravilno izgovarja, prepozna in zapisuje (5., 6. r.).

TERMINI

◦ glas ◦ samoglasnik ◦ soglasnik ◦ polglasnik

BESEDOSLOVJE

CILJI

Učenec:

- 🟡: dejavno in problemsko spozna besedoslovje slovenskega jezika, s tem razvija poimenovalno (besedoslovno) in metajezikovno zmožnost, spozna in uporablja jezikovne portale, spozna knjižne jezikovne priročnike;
- 🟡: izraža informacijske potrebe, išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih, ter izboljšuje osebne strategije iskanja;
- 🔴 (4.1.1.1)
- 🟡: v svojih besedilih in v besedilih drugih prepozna poimenovalne napake in neustreznosti ter jih odpravi.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » k danim besedam doda njihove knjižne protipomenke, sopomenke, nadpomenke, podpomenke, besede iz iste besedne družine (4.r) in jih poimenuje (5., 6. r.);
- » v svojih besedilih uporablja protipomenke, sopomenke, nadpomenke, podpomenke in besede iz iste besedne družine (5., 6. r.);
- » v besedilih prepozna poimenovalne napake in neustreznosti ter jih odpravi (4., 5., 6. r.);
- » razloži dane besede in/ali besedne zveze iz besedila ali s pomočjo priročnika (5., 6. r.).

TERMINI

- beseda ◦ besedna družina ◦ sopomenka ◦ protipomenka ◦ nadpomenka ◦ podpomenka ◦ pregovor
- slovnica ◦ slovar

BESEDOTVORJE

CILJI

Učenec:

O: spozna besedotvorje slovenskega jezika, s tem razvija besedotvorno, metajezikovno, pravopisno in glasoslovno zmožnost.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » **prepozna koren, ki združuje besedno družino** (5., 6. r.);
- » **samostojno tvori (brez poimenovanj) izpeljanke na podlagi netvorjenk v okviru besedne družine** (5., 6. r.);
- » **samostojno tvori in v besedilih uporablja (brez poimenovanj) pridevniške izpeljanke iz samostalnikov ter samostalniške izpeljanke iz pridevnikov** (6. r.);
- » **v svojih besedilih in v besedilih drugih prepozna napake in neustreznosti pri tvorbi besed ter jih odpravi** (5., 6. r.).

TERMINI

◦ koren ◦ besedna družina

OBLIKOSLOVJE

CILJI

Učenec:

O: dejavno spozna oblikoslovje slovenskega jezika; s tem razvija oblikoslovno, metajezikovno, besedoslovno, pravopisno in glasoslovno zmožnost ter zmožnost tvorjenja in razumevanja besedila; lastnosti besednih vrst primerja s tistimi v italijanščini.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » pravilno uporablja in razume besede različnih besednih vrst v različnih skladenjskih okoliščinah (4., 5., 6. r.);
- » **v besedilu prepozna samostalnik, ga poimenuje, uporabi v novem besedilu in v novih skladenjskih okoliščinah; določi mu spol, število (5. r.) in sklon (6. r.);** na podlagi tega je zmožen v besedilu pravilno uporabljati znane samostalnike (5., 6. r.);
- » **v besedilu prepozna pridevnik, ga poimenuje, uporabi v novem besedilu in v novih skladenjskih okoliščinah; določi, ali je lastnostni, vrstni, svojilni pridevnik; mu določi spol, sklon, število, stopnjo (osnovnik, primernik, presežnik; opisno stopnjevanje, stopnjevanje z obrazili);** na podlagi tega je zmožen v besedilu pravilno uporabljati znane pridevnike (6. r.);
- » **v besedilu prepozna glavni in vrstilni števnik, ju poimenuje, uporabi v novem besedilu in v novih skladenjskih okoliščinah (6. r.);** v besedilu zna pravilno uporabljati znane števnik (6. r.);
- » **v besedilu prepozna zaimek (osebni zaimek), ga poimenuje, uporabi v novem besedilu in v novih skladenjskih okoliščinah; določi mu spol, sklon, število, osebo; prepozna in uporablja kratko in dolgo obliko zaimka; zna ga sklanjati;** na podlagi tega je zmožen v besedilu pravilno uporabljati osebne zaimke (6. r.);
- » **v besedilu prepozna glagol, ga poimenuje, uporabi v novem besedilu in v novih skladenjskih okoliščinah; določi mu osebo, število, čas; ga sprega; poleg osebnih glagolskih oblik v besedilih pravilno uporablja tudi neosebne glagolske oblike: nedoločnik, namenilnik;** na podlagi tega je zmožen v besedilu pravilno uporabljati znane glagole (6. r.);
- » **v besedilu prepozna prislov, ga poimenuje, uporabi v novem besedilu in v novih skladenjskih okoliščinah; določi mu vrsto (krajevni, časovni, načinovni);** na podlagi tega je zmožen v besedilu pravilno uporabljati znane prislove (6. r.);
- » **v besedilu prepozna veznik (4., 5., 6. r.).**

TERMINI

- oblikoslovje ◦ besedne vrste ◦ samostalnik ◦ pridevnik ◦ števnik ◦ zaimek ◦ glagol ◦ prislov ◦ osnova
- končnica ◦ sklanjanje ◦ spreganje ◦ spol ◦ sklon ◦ imenovalnik ◦ rodilnik ◦ dajalnik ◦ tožilnik ◦ mestnik
- orodnik ◦ število ◦ ednina ◦ množina ◦ dvojina ◦ oseba ◦ čas ◦ edninski samostalniki ◦ množinski samostalniki ◦ lastnostni pridevnik ◦ vrstni pridevnik ◦ svojilni pridevnik ◦ osnovnik ◦ primernik ◦ presežnik
- stopnjevanje ◦ glavni števnik ◦ vrstilni števnik ◦ osebni zaimek ◦ osebne glagolske oblike ◦ krajevni prislov
- časovni prislov ◦ načinovni prislov ◦ veznik

SKLADNJA

CILJI

Učenec:

O: dejavno in problemsko spozna skladnjo slovenskega jezika; s tem razvija skladijsko, metajezikovno, besedoslovno, besediloslovno, pravopisno in glasoslovno zmožnost, zlasti pa kritično sporazumevalno zmožnost ter zmožnost tvorjenja in razumevanja besedila; skladijske strukture, obravnavane pri slovenščini, primerja s tistimi v italijanščini.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » iz niza besed tvori pomensko in oblikovno ustrezne stavke in povedi (4., 5., 6. r.);
- » pomensko in oblikovno ustrezno dopolni nepopolne stavke in povedi (5., 6. r.);
- » vpraša se po danih delih stavka ter tvori pomensko in oblikovno ustrezne vprašalne stavke in povedi (4., 5., 6. r.);
- » določi število povedi v besedilu in pojasni svojo odločitev (4., 5., 6. r.);
- » v besedilu prepozna trdilne in nikalne stavke in povedi ter utemelji svoje odločitve (4., 5., 6. r.);
- » pretvori trdilne stavke ali povedi v nikalne in obratno ter tvori pomensko in oblikovno ustrezne nikalne stavke in povedi (4., 5., 6. r.);
- » v besedilu in v povedi prepozna stavke po vsebini [skladijskem naklonu] (pripovedni stavki, vprašalni stavki, velelni stavki), jih poimenuje, tvori in uporabi v novem besedilu in v novih skladijskih okoliščinah (4., 5., 6. r.);
- » v zvezah povedi odpravi ponovitve (4., 5., 6. r.);
- » določi število odstavkov v besedilu in predstavi njihovo vlogo (5. r.);
- » prepozna in tvori premi in odvisni govor (6. r.);
- » tvori skladijsko pravilna besedila (5., 6. r.);
- » v svojih besedilih in v besedilih drugih prepozna skladijske napake (4.r) in neustreznosti ter jih odpravi (5., 6. r.);
- » v govorjenih besedilih upošteva stavčni poudarek, stavčno intonacijo (5., 6. r.);
- » tvori besedila z upoštevanjem ustreznega besednega reda (4., 5., 6. r.).

TERMINI

◦ pripovedni stavek ◦ vprašalni stavek ◦ velelni stavek ◦ trdilni stavek ◦ nikalni stavek ◦ nikalnica ◦ premi
govor ◦ odvisni govor

PRAVOPIS IN PRAVOREČJE

OBVEZNO

OPIS TEME

Učenec dejavno spoznava pravopis in pravorečje slovenskega knjižnega jezika. S tem krepi svoje zavedanje o zakonitostih zapisanega, branega ali govorjenega besedila ter samozavest ob sprejemanju, razumevanju, doživljanju, vrednotenju in tvorjenju besedil v slovenskem knjižnem jeziku za najrazličnejše življenjske potrebe. Spoznava izgovorne in pravopisne podobnosti in razlike med slovenščino in italijanščino, zaveda se prednosti in slabosti rabe dveh materinščin/prvih jezikov.

Učenec pravopisno in pravorečno zmožnost usvaja tako, da je težišče na postopnem, sistematičnem in osmišljenem spoznavanju, usvajanju in utrjevanju temeljnih pravopisnih pravil v rabi (to pomeni predvsem praktično), na čim samostojnejši uporabi pravopisnih priročnikov v tiskani, spletni obliki ter prepoznavanju in odpravljanju pravopisnih napak v svojih besedilih in v besedilih drugih.

Učenec znanje s področja pravopisa in pravorečja povezuje z znanjem, pridobljenim pri predmetu italijanščina kot materinščina.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

SC (1.1.5.1) SC (1.1.1.1)

PRAVOPIS

CILJI

Učenec:

- : spozna slovenski pravopis ter s tem postopoma in sistematično razvija svojo pravopisno, skladenjsko in besedotvorno zmožnost, besedilo pravilno zapisuje, prepozna napake v zapisu in jih odpravlja; spozna pravopisne podobnosti in razlike med slovenščino in italijanščino, zaveda se prednosti in slabosti rabe dveh jezikov;
- : v svojih besedilih in v besedilih drugih prepozna pravopisne napake, jih odpravi in utemelji svoje popravke.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » praktično pozna **velike, male, tiskane in pisane črke slovenske abecede, veliko in malo začetnico, končna ločila**, pisanje skupaj, narazen, **zapisovanje glasov**, krajšave, deljenje besed, popravna znamenja;
- » pravilno zapisuje besedilo, prepozna napake v zapisu in jih odpravlja;
- » je v svojih besedilih zmožen upoštevati usvojena pravopisna pravila z naslednjih področij: **velike, male, tiskane in pisane črke slovenske abecede, velika in mala začetnica, ločila, glasovi** (4., 5., 6. r.) in krajšave (6. r.);
- » **pravilno zapisuje besede in besedila**, prepozna napake v zapisu in jih odpravlja;
- » v besedah pravilno zapisuje (kritične) glasove in glasovne sklope (npr. s polglasnikom, z u, z nezvočnikom na koncu ali sredi besede, z w/m na začetku besede, s soglasniškim sklopom lj/nj) in tudi s tistimi glasovi/glasovnimi sklopi, ki jih v italijanščini ni ali se pišejo drugače (ž, h, č, š, k, j, g, c, z, s, lj, nj, ij, ji, če, či, še, ši) (4., 5., 6. r.);
- » piše predlog ločeno od naslednje besede (4., 5., 6. r.);
- » izbere pravilno različico predlogov z/s in k/h (4., 5., 6. r.);
- » piše nikalnico »ne« ločeno od glagola in drugih besed (4., 5., 6. r.);
- » pravilno deli domače besede (6. r.);
- » pravilno piše števila z besedami in jih pravilno bere (4., 5., 6. r.);
- » pravilno piše glavne in vrstilne števnike do 100 (5.r) in do 1000 ter stotice s številkami in z besedami (6. r.);
- » piše začetek povedi z veliko začetnico (4., 5., 6. r.);

- » **pravilno piše veliko začetnico v eno- in večbesednih lastnih imenih bitij, zemljepisnih in stvarnih lastnih imenih** (v navezavi na imena iz lastnega okolja) (5., 6. r.);
- » **pravilno piše veliko začetnico v svojilnih pridevniki, izpeljanih iz lastnih imen bitij** (4., 5., 6. r.);
- » **pravilno piše vrstne pridevnike, izpeljane iz zemljepisnih lastnih imen** (5., 6. r.);
- » **pravilno piše imena jezikov, dni, mesecev, praznikov** (4., 5., 6. r.);
- » **pravilno uporablja končna ločila (piko, vprašaj, klicaj) na koncu eno- in večstavčnih povedih** (4., 5., 6. r.);
- » **pravilno uporablja vejico pri zvalniku** (5., 6. r.), **naštevanju besed** (4., 5., 6. r.) **in besednih zvez** (5., 6. r.) ter med stavki (pred *ki, ko, ker, da, če*) (5., 6. r.);
- » **pravilno uporablja ločila in veliko začetnico v premem govoru (s spremnim stavkom pred dobosednim navedkom ali za njim)** (6. r.);
- » **pravilno piše znane krajšave: okrajšave, kratice, simbole** (6. r.);
- » **prepozna pravopisne napake, jih odpravi in utemelji svoje popravke** (4., 5., 6. r.);
- » **ustrezno členi besedilo na odstavke** (5., 6. r.);
- » **piše čitljivo** (4., 5., 6. r.).

TERMINI

- velika in mala začetnica ◦ ločila ◦ pisanje skupaj ◦ pisanje narazen ◦ zapisovanje glasov ◦ krajšave
- deljenje besed

PRAVOREČJE

CILJI

Učenec:

O: spoznava izreko knjižne zvrsti slovenskega jezika, jo ločuje od neknjižne (pogovorne, narečne) in s tem razvija svojo pravorečno zmožnost;

O: zaveda se izgovornih podobnosti in razlik med slovenščino in italijanščino.

SC (1.1.3.2)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » **našteje** in pravilno izreka **samoglasnike in soglasnike slovenskega knjižnega jezika v besedah, stavkih in povedih** (5., 6. r.);
- » **prepozna knjižno, pogovorno in narečno izreko** (4., 5., 6. r.);
- » med govornim nastopanjem govori čim bolj knjižno in **razločno** (4., 5., 6. r.);
- » prepozna svojo in tujo neknjižno (pogovorno ali narečno) izreko besed, stavkov in povedi (4., 5., 6. r.);
- » z vodeno pomočjo si zna pomagati z ustreznimi spletnimi in knjižnimi jezikovnimi priročniki (4., 5., 6. r.).

TERMINI

- izreka

KNJIŽEVNOST IN BRALNI ODZIV

OBVEZNO

OPIS TEME

Učenec z branjem/poslušanjem/gledanjem/uprizorjanjem književnih besedil in z govorjenjem/pisanjem o ali ob njih razvija recepcijsko zmožnost.

Učenec doživlja, prepozna, razume in vrednoti posamezne prvine književnega besedila (književna oseba, književni prostor in čas, dogajanje, tema, sporočilo, avtor in pripovedovalec).

Razmišljujoče in kritično sprejema ter povzema, vrednoti in primerja književna besedila slovenskih avtorjev. Branje prepozna kot užitek, prijetno doživetje in intelektualni izziv. Stopa v dialog s književnim besedilom in o njem razpravlja. Branje mu nudi priložnost za oblikovanje osebne in narodne identitete, za širjenje obzorja ter za spoznavanje svoje kulture in kulture drugih. S spoznavanjem drugih kultur in kulturnih vrednot gradi naklonjen odnos do drugih in drugačnih. Tako razvija socialno, kulturno in medkulturno zmožnost ter uzavešča pogled na časovno umeščenost obravnavanih književnih besedil. Razvija in ohranja pozitiven odnos do branja književnih besedil. Stik z besedilom je zanj potreba in vrednota, zato tudi v prostem času bere in posluša književna besedila (objavljena v raznih medijih), obiskuje knjižnice, gledališke in filmske predstave, literarne prireditve ipd. Namen književnega pouka je predvsem krepitev motivacije za branje in vse večja, postopna samostojnost bralca (ob skupnem in individualnem branju) pri (dialoški) obravnavi književnega besedila. Zato se v pouk vključujejo različne vrste branja (motivacijsko, dolgo branje, branje odlomkov, primerjalno branje, domače branje). Predmet ima tudi to pomembno nalogo, da posreduje tiste elemente kulture slovenskega naroda, ki se od italijanske kulture razlikujejo (književnost, zgodovina, zemljepis, etnologija, glasba ...). Tako zasnovan kulturno-književni pouk podaja zlasti kulturne, etične in duhovne razsežnosti slovenske kulture in slovenske književnosti.

Delo s književnimi besedili pri pouku je celostno in poglobljeno, zato je **število izbranih besedil letno največ 8.**

KNJIŽEVNA BESEDILA

CILJI

Učenec:

- : spoznava v učnem načrtu določena obvezna in druga književna besedila po izbiri učitelja in učencev (npr. besedila lokalnih avtorjev, besedila, povezana z aktualnimi dogodki);
- : razvija recepcijsko zmožnost, tj. zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja književnih besedil;
SC (1.1.4.1)
- : spoznava značilnosti proze, poezije in dramatike;
- : ločuje umetna besedila od ljudskih in predstavlja razlike med njimi;
- : ločuje umetnostna besedila od neumetnostnih in predstavlja razlike med njimi;
- : po metodi dolgega branja vsako leto doživlja dve besedili.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » **doživljanje, razumevanje in vrednotenje književnega besedila izkaže z odgovori na vprašanja** in s tvorjenjem besedila v obsegu najmanj 100 besed (4., 5. razred), najmanj 150 besed (6. razred);
- » **prepozna prozo, poezijo in dramatiko** in s primeri iz besedila ponazori značilnosti književnih zvrsti;
- » **loči ljudsko književno besedilo od umetnega** in utemelji razliko med njima.

TERMINI

○ književnost ○ književno besedilo ○ pesništvo ○ pripovedništvo ○ dramatika ○ ljudsko besedilo ○ umetno besedilo

KNJIŽEVNA OSEBA

CILJI

Učenec:

- : ločuje glavne in stranske književne osebe;
- : prepozna in primerja motive za ravnanje književne osebe in utemeljuje svoje stališče o ravnanju književnih oseb, ob tem prepozna meje med doživljanjem sebe in drugega;
SC (3.3.4.2)
- : zaznava značajske in druge lastnosti književne osebe, tudi tiste, ki so v nasprotju z njeno splošno značajsko oznako;
- I: *neknjižne jezikovne prvine v besedilu povezuje z značajskimi in drugimi lastnostmi književnih oseb;*
- : opazuje perspektivo glavne in vsaj še ene stranske književne osebe ter ju primerja, ob tem krepi zmožnosti razumevanja in prevzemanja perspektive drugega.
SC (3.3.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » opredeli vlogo književne osebe (glavna ali stranska oseba);
- » ubesedi svojo predstavo književne osebe, tako da navede njene značajske in druge lastnosti ter utemelji in presoja motive za njeno ravnanje;
- » tvori zaokroženo besedilo o književni osebi, ki vsebuje najmanj 40 besed.

TERMINI

- glavna književna oseba
- stranska književna oseba

KNJIŽEVNI PROSTOR IN ČAS

CILJI

Učenec:

- : v književnem besedilu išče in povezuje podatke o književnem prostoru in času;
- : ubeseduje svojo domišljjsko predstavo književnega prostora in časa (po podatkih iz besedila, po subjektivnih izkušnjah, po znanju in predstavah, nastalih ob branju drugih književnih besedil);
SC (2.3.1.1)
- : sledi dogajanju na več književnih prostorih in v več književnih časih hkrati.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » ubesedi svojo predstavo književnega prostora in časa,
- » loči realni in domišljjski književni prostor in čas,
- » tvori zaokroženo besedilo o književnem prostoru in času, ki vsebuje najmanj 40 besed.

TERMINI

- književni čas
- književni prostor

DOGAJANJE, TEMA, SPOROČILO

CILJI

Učenec:

- sledi dogajanju v književnem besedilu in ga razume;
- obnavlja ali povzema dogajanje (tvori »premico dogajanja«);
- ! ločuje glavno in stransko dogajanje;
- sklepa o dogajalnem toku (tudi na podlagi zunajbesedilnih podatkov);
- SC (1.1.2.1)
- zaznava, o čem govori književno besedilo, in določa osrednjo temo (npr. otroštvo, besedna igra – nonsens, družina, nenavadna stvarnost, tradicija in izročilo, prijateljstvo, odraščanje in vrstniki, stvarnost kot pustolovščina/skrivnost, ustvarjalnost);
- našteva nekaj književnih besedil na isto temo;
- vodeno povzema sporočilo književnega besedila.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » obnovi dogajanje v besedilu ali povzame dogodke, pri čemer predstavi dogajalni tok ter glavno in stransko dogajanje;
- » opredeli temo književnega besedila ter navede in na kratko predstavi književna besedila na isto temo;
- » tvori zaokroženo besedilo o dogajanju, temi in sporočilu, ki vsebuje najmanj 60 besed.

TERMINI

- dogajanje ◦ tema ◦ sporočilo

AVTOR IN PRIPOVEDOVALEC

CILJI

Učenec:

O: ločuje avtorja od pripovedovalca književnega besedila;

SC (1.1.2.2)

I: prepozna pripovedovalca iz neposrednih/posrednih besedilnih signalov.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

» loči avtorja književnega besedila od pripovedovalca, to pokaže tako, da **pove, kdo je napisal književno besedilo** in kdo ga pripoveduje.

TERMINI

◦ avtor ◦ pripovedovalec

ZVRSTI KNJIŽEVNOSTI IN PREDELAVE KNJIŽEVNIH BESEDIL

OBVEZNO

OPIS TEME

Učenec z branjem in pogovorom ob prebranem ter raziskovanjem književnega besedila doživlja, razume, razčlenjuje in primerja pesemska, pripovedna, dramska besedila in predelave književnih besedil.

Razlikuje in predstavlja razločevalne značilnosti književnih zvrsti/vrst, pri čemer se izraža z ustrezno terminologijo predmeta in skrbi za ustrezno govorno in pisno raven svojega strokovnega jezika.

Razmerje med književnimi zvrstmi (glede na število obravnavanih ur) naj bo: 50 % pripovedništvo, 30 % pesništvo in 20 % dramatika.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Učenec zmožnost branja in pogovora o in ob književnem besedilu, zmožnost razlikovanja književnih zvrsti in vrst ter zmožnost predelav književnih besedil, ki jih je razvil v 1. VIO, sistematično nadgrajuje.

Učenec svoje znanje (poleg znanja, usvojenega v 1. VIO) pokaže tako, da: pri branju in pogovoru o in ob prebranem književnem besedilu vseh zvrsti in predelavah književnih besedil prepozna, razume in vrednoti posamezne prvine književnega besedila ter uporablja ustrezne strokovne izraze (književna oseba, književni prostor in čas, dogajanje, tema, sporočilo, avtor, pripovedovalec).

Učenec se ob književnih besedilih različnih zvrsti in predelavah književnih besedil izraža z ustrezno terminologijo predmeta ter skrbi za ustrezno govorno in pisno raven svojega strokovnega jezika (literarnoteoretično znanje). (1.1.2.2)

Predelava književnega besedila je književno besedilo, ki je lahko preoblikovano v poljuben medij.

S predelavo književnega besedila učenec na drugačne načine doživlja književno besedilo in krepi svojo kulturno zmožnost. Odziva se tudi na sodobne predelave književnih besedil (različni mediji), ki so blizu mlademu bralcu.

Strip je besedilo, ki vključuje kombinacijo vizualnega (slikovnega) in tekstovnega (besedilnega) dela. Lahko je predelava književnega besedila ali povsem samostojno književno besedilo.

PESNIŠTVO

CILJI

Učenec:

○: bere, doživlja, pri čemer intuitivno in zavestno vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje, spoznava, opisuje, primerja, povzema značilnosti posamezne književne prvine pesemskega besedila;

SC (1.3.1.1)

I: *kritično vrednoti posamezne književne prvine pesemskega besedila;*

○: razlikuje pesemsko besedilo od pripovednega in dramskega besedila;

○: zaznava ritem pesmi, doživlja razliko med hitrim in počasnim ritmom in opazuje osebni čustveni odziv pri menjavi ritma ter ga povezuje z besedilno stvarnostjo (spremembe razpoloženja);

○: doživlja zvočnost pesmi in jo povezuje s podobami, ki tvorijo besedilno stvarnost;

○: doživlja, zaznava in razume posebnosti pesemskega jezika (npr. rima, zamenjan besedni red, zvočno slikanje, ponavljanje posameznih glasov, besed ali besednih zvez, sopomenka, pomanjševalnica, nenavadne besede in besedne zveze, čustveno obarvane besede, besedotvorne inovacije), povezuje jih s sporočilnostjo besedil in ugotavlja, kako te prvine v pesmi učinkujejo na bralca na doživljajski, pomenski in estetski ravni;

○: opazuje pomenska razmerja med rimanimi besedami;

○: razvija asociativno zmožnost, išče tematsko (osrednjo) besedo v pesmi ter niza svoje asociacije;

○: prepoznavna temo pesmi;

○: opazuje in analizira zgradbo pesmi (verz, kitica, dvovrstičnica, trivrstičnica in štirivrstičnica);

○: v pesmi prepoznavna pesniška sredstva (npr. pomanjševalnico, preproste primere, zamenjan besedni red, ponavljanje, zvočno slikanje, okrasni pridevek, poosebitev); poimenuje jih z ustreznimi strokovnimi izrazi in pojasnjuje njihov (estetski) učinek na bralca oz. na besedilo;

SC (1.1.2.2)

○: povzema sporočilnost pesmi;

I: *v likovni pesmi prepoznavna povezavo med likovnostjo in temo pesmi;*

○: opazuje in primerja pesemska besedila iste vrste ter pri tem predstavlja značilnosti dane vrste, pri čemer sodeluje z različnimi posamezniki in skupinami.

SC (5.2.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

» utemelji, zakaj besedilo uvrščamo v pesništvo;

- » predstavi zgradbo pesmi (število in dolžino kitic in verzov);
- » doda/ustvari rimate besede ali verze, ki se rimajo;
- » v pesmi najde prvine pesniškega jezika/pesniška sredstva (zamenjan besedni red, ponavljanje, okrasni pridevek, poosebitev), jih poimenuje in pojasni njihov (estetski) učinek na bralca;
- » tvori asociacije ob besedi, sopomenke oz. sopomenske nize, nenavadne besedne zveze;
- » tvori/oblikuje pomanjševalnice, preproste primere, besedne zveze z okrasnim pridevkom;
- » predstavi, primerja in ovrednoti pesemska besedila (tema, sporočilnost, verz in kitica, ritem in rima, pesniška sredstva) v besedilu, ki obsega najmanj 50 besed.

TERMINI

- pesništvo ◦ verz ◦ kitica (dvovrstičnica, trivrstičnica, štirivrstičnica). ◦ ritem ◦ pomanjševalnica
- ponavljanje ◦ poosebitev ◦ rima ◦ zamenjan besedni red ◦ okrasni pridevek

PRIPOVEDNIŠTVO

CILJI

Učenec:

○: bere, doživlja pripovedna besedila, pri čemer intuitivno in zavestno vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje, spoznava, opisuje, primerja in povzema značilnosti ter kritično vrednoti posamezne književne prvine pripovednega besedila, natančneje v ljudski in avtorski, klasični in sodobni, slovenski in svetovni pravljici;

SC (1.3.1.1)

○: spoznava, opisuje, primerja in povzema značilnosti ter kritično vrednoti posamezne književne prvine pripovednega besedila, natančneje v realistični in fantastični zgodbi;

○: spoznava, opisuje, primerja, povzema značilnosti in kritično vrednoti posamezne književne prvine pripovednega besedila, natančneje v realistični pripovedi (pustolovska pripoved, mladinska povest) in fantastični pripovedi;

○: razlikuje pripovedno besedilo od pesemskega in dramskega besedila, pri čemer uporablja strokovno terminologijo predmeta;

SC (1.1.2.2)

○: opazuje in primerja pripovedna besedila iste vrste ter pri tem predstavlja značilnosti dane vrste.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

» utemelji, zakaj besedilo uvrščamo v pripovedništvo;

» **prepozna vrsto** pripovednega besedila in **predstavi (zvrstne) značilnosti (ljudske, avtorske, klasične, sodobne, slovenske in svetovne) pravljice, realistične in fantastične zgodbe in realistične pripovedi (pustolovska pripoved, mladinska povest) ter fantastične pripovedi;**

» **predstavi, primerja in ovrednoti pripovedna besedila (književne prvine in zvrstne značilnosti) v besedilu, ki obsega najmanj 50 besed.**

TERMINI

○ pripovedništvo ○ ljudska pravljica ○ avtorska pravljica ○ klasična pravljica ○ slovenska pravljica ○ sodobna pravljica ○ realistična zgodba ○ fantastična zgodba ○ realistična pripoved

DRAMATIKA

CILJI

Učenec:

- : bere, doživlja dramska besedila, pri čemer intuitivno in zavestno vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje, spoznava, opisuje, primerja in povzema značilnosti ter kritično vrednoti posamezne književne prvine dramskega besedila;
SC (1.3.1.1)
- : razlikuje dramsko besedilo od pesemskega in pripovednega besedila;
- : ločuje govor dramskih oseb od odskih navodil;
- : prepozna zgradbo dramskega besedila(dejanje/prizor, glavno besedilo oz. govor oseb in stransko besedilo oz. didaskalije, druga odrska navodila) in jo opiše;
- : predstavlja in primerja dramska besedila, pri čemer uporablja strokovno terminologijo predmeta.
SC (1.1.2.2)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » **prepozna dramsko besedilo** in ga opiše (dejanje/prizor, glavno besedilo oz. govor oseb in stransko besedilo oz. didaskalije, druga odrska navodila);
- » **predstavi, primerja in ovrednoti dramska besedila (književne prvine) v besedilu, ki obsega najmanj 50 besed.**

TERMINI

○ dramatika ○ dramsko besedilo ○ dejanje/prizor ○ glavno besedilo oz. govor oseb ○ stransko besedilo oz. didaskalije ○ vloga ○ dejanje ○ prizor

PREDELAVE KNJIŽEVNIH BESEDIL

CILJI

Učenec:

I: gleda/bere, doživlja predelave književnih besedil, pri čemer intuitivno in zavestno vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje, spoznava, opisuje, primerja in povzema značilnosti ter vrednoti prvine predelav književnih besedil (gledališko predstavo/strip);

SC (3.1.1.1 | 1.3.1.1)

O: opazuje in spoznava prvine gledališke predstave (npr. režiser, igralec, vloga, dejanje, prizor, luč, scena, kostumi ...);

O: po ogledu gledališke predstave/branju stripa predstavlja svoje doživljanje, razumevanje in vrednotenje;

I: po ogledu animiranega ali igranega filma predstavlja svoje doživljanje, razumevanje in vrednotenje;

O: spoznava in uzavešča značilnosti predelav književnih besedil;

I: razvija kritičen pogled na sodobne predelave književnih besedil.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

» predstavi, primerja in ovrednoti predelave književnih besedil (književne prvine in zvrstne značilnosti);

» predstavi prvine gledališke predstave, pri čemer se izraža z ustrezno terminologijo predmeta (**režiser, igralec, vloga, dejanje, prizor**, luč, scena, kostumi ...);

» predstavi letno eno predelavo književnega besedila (gledališka predstava/film).

TERMINI

◦ gledališka predstava ◦ režiser ◦ igralec ◦ dejanje ◦ prizor

(PO)USTVARJANJE OB KNJIŽEVNIH BESEDILIH

OBVEZNO

OPIS TEME

Učenec razvija zmožnost pisanja ustvarjalnih in (po)ustvarjalnih besedil, tako da piše (po)ustvarjalna besedila o in ob književnih besedilih, ki vključujejo jezikovne in druge značilne prvine književnih besedil; tako razvija zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja književnih besedil ter prvin književnega besedila. Pri tem upošteva značilnosti dane književne zvrsti/vrste.

Učenec z interpretativnim branjem razvija tehniko branja, izraža čustveni odnos do književnega besedila ter razumevanje književnega besedila.

Ustvarjanje besedila prepozna kot poseben govorni položaj – pri govornem nastopanju učenec oblikuje besedilni svet in se pri tem opira na svoje (medbesedilne) izkušnje in znanje.

Učenec zmožnost govornega nastopanja, interpretativnega branja in pisanja (po)ustvarjalnih besedil, ki jo je razvil v 1. VIO, sistematično nadgrajuje.

Učenec svoje znanje (poleg znanja, usvojenega v 1. VIO) pokaže tako, da na ravni tvorjenja raznolikih (po)ustvarjalnih književnih besedil sistematično uzavešča znanje za uspešno tvorjenje, doživljanje in vrednotenje besedil, hkrati pa razvija tudi uporabo ustreznih strokovnih terminov strokovnega jezika.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

 (1.1.2.2)

GOVORNO NASTOPANJE

CILJI

Učenec:

- vsako leto dvakrat samostojno govorno nastopa;
- recitira/deklamira pesem in predstavlja svoje razumevanje v šoli še neobravnavanega pesemskega besedila;

- : predstavlja dogovorjeno/izbrano pripovedno besedilo (pravljica, fantastična, realistična pripoved), pri čemer upošteva jezikovno pravilnost, uporablja nebesedne prvine govorjenja;
- : predstavlja svoje (po)ustvarjalno besedilo, ob tem prepozna priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah;
- SC (5.3.5.3)
- : v igri vlog improvizira dramske fragmente (dialoge);
- : predstavlja v šoli delno obravnavano ali izbrano dramsko besedilo, izraža svoje mnenje in vrednoti prebrano;
- : v razrednem gledališču uprizori odlomek/dramsko delo;
- SC (3.3.3.2)
- I: v razrednem gledališču uprizori lastno dramatizacijo proze/odrske postavitev mladinske gledališke igre po skupinah.
- SC (3.3.3.2)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » samostojno govorno nastopi (3–5 min.);
- » doživeto recitira/deklamira pesem in predstavi svoje razumevanje pesemskega besedila ter ga ovrednoti;
- » z govornim nastopom predstavi v šoli neobravnavano književno besedilo;
- » z govornim nastopom predstavi svoje (po)ustvarjalno besedilo;
- » sodeluje v igri vlog in v improvizaciji dramskih fragmentov;
- » individualno ali skupinsko pripravi dramsko uprizoritev dramskega/pripovednega besedila.

TERMINI

- govorno nastopanje
- govorni nastop
- deklamacija
- recitacija

INTERPRETATIVNO BRANJE

CILJI

Učenec:

- razločno in doživeto glasno bere, recitira, deklamira pesemska besedila/pesmi; upošteva hitrost, register, intonacijo, barvo, členitev besedila s premori;
- razločno in interpretativno glasno bere pripovedna besedila in upošteva zvočne prvine govora;
- po vlogah glasno bere dramska besedila, razčlenjena na več prizorov.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » s posebno govorico ponazori razpoloženje pesmi;
- » po pripravi interpretativno prebere pripovedno besedilo;
- » s posebno govorico ponazori razpoloženje književne osebe in dogajanje v pripovednem besedilu;
- » po pripravi interpretativno prebere dramsko besedilo;
- » s posebno govorico ponazori razpoloženje književne osebe in dogajanje v dramskem besedilu.

TERMINI

◦ gledališče ◦ recitacija ◦ deklamacija ◦ dejanje ◦ prizor ◦ režiser ◦ scena ◦ kostumi

PISANJE

CILJI

Učenec:

O: vsako leto piše najmanj 2 (po)ustvarjalni besedili, pri tem uživa v ustvarjalnosti, se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih; besedili sta dolgi od 150 do 200 besed (4. in 5. r.) oziroma od 200 do 250 besed (6. r.);

SC (3.3.4.1)

O: piše pravljico (z značilnostmi slovenske ljudske pravljice, kombinacijo dveh pravljic ali narobe pravljico);

O: piše realistične, fantastične in nesmiselne zgodbe, pustolovska besedila;

O: piše pripovedi iz vsakdanjega življenja, v katerih veljajo zakonitosti realnega sveta in je dogajanje povezano v trden vzročno-posledični sistem;

O: piše predzgodbo, nov zaključek, manjkajoče poglavje, nadaljevanje;

O: piše zgodbe, v katerih se glavne osebe – otroci zapletajo v nevsakdanje dogodivščine ter rešujejo probleme, pri katerih so odrasli odpovedali (6. r.);

O: piše zgodbo s perspektive druge književne osebe (6. r.);

O: piše obnovo (dela) književnega besedila;

O: piše (nove) dramske prizore, dramatizira krajšo prozo;

O: piše nove pesemske slike (pesmi, pesem lepljenko), pri čemer lahko uporablja digitalna orodja;

SC (4.2.4.1)

O: preoblikuje pesniško besedilo v pripovedno (dramsko)/neumetnostno besedilo;

I: raziskuje in zapisuje lokalne resnične zgodbe iz preteklosti ali pravljice in se kritično odziva na različice istega besedila.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

» vsako leto napiše obnovo oz. (po)ustvarjalno besedilo oz. fragmente besedil s seznama v obsegu najmanj 100 besed (4. r., 5. r.) oz. najmanj 150 besed (6. r.), pri čemer upošteva značilnosti književnih zvrsti/besedilnih vrst, jezikovno in slogovno ustreznost:

a) pravljico/nadaljevanje pravljice/predzgodbo/narobe pravljico/kombinacijo dveh pravljic, pravljico z značilnostmi slovenske ljudske pravljice,

b) fantastično pripoved,

- c) realistično pripoved,
č) nadaljevanje zgodbe/predzgodbo (5., 6. r.),
d) zgodbo s perspektive druge književne osebe (6. r.);
» napiše kratek dramski prizor (6. r.).

TERMINI

- pravljica ◦ fantastična pripoved ◦ realistična pripoved ◦ obnova ◦ dramski prizor

KNJIŽEVNO ZNANJE

OBVEZNO

OPIS TEME

Tema zajema razvijanje zmožnosti doživljanja, razumevanja in vrednotenja književnih besedil ter pridobivanje literarnovednega znanja, in sicer ob spodnjih besedilih in avtorjih. Eno knjigo na leto učenec prebere tudi za domače branje (lahko izmed predlogov v Dodatnih pojasnilih za temo).

	Spoznavna književna besedila naslednjih avtorjev/avtoric (po eno iz vsake alineje):
4. razred	P. Kovač/J. Snoj/S. Kosovel M. Tomšič/S. Makarovič/slovenske (istrske) ljudske pravljice
5. razred	L. Suhodolčan M. Dekleva/P. Suhodolčan/B. Štampe Žmavc M. Košute/N. Štok Vojska
6. razred	B. A. Novak/D. Zajc V. Möderndorfer/slovenske (istrske) ljudske pripovedke
V vsakem razredu še en sodobni avtor, npr.	Niko Grafenauer/Miroslav Košuta/Andrej E. Skubic/Slavko Pregl/Mate Dolenc/Desa Muck/Dim Zupan/Marjan Tomšič
Vsako leto učenec za domače branje prebere tudi eno knjigo v celoti.	

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Pri izboru upoštevamo kakovost besedil, zvrstno-vrstno raznovrstnost, primernost besedil razvojni stopnji učencev, individualne razlike med učenci, znanje slovenskega jezika. (1.1.4.1)

Z domačim branjem dopolnjujemo pouk književnosti. Gre za samostojno delo posameznega učenca, zato smo pozorni pri izbiri knjig (individualizacija, diferenciacija).

Učenec se s tem navaja na daljše branje, samostojno, kritično misli. Pri tem je pomembna učenčeva osebna, pozitivna bralna izkušnja.

SLOVSTVENA FOLKLORA, KNJIŽEVNIKI IN NJIHOVA DELA

CILJI

Učenec:

- : spozna, razume in predstavlja besedila in značilnosti slovenske in istrske slovstvene folklore (ljudska pesem in pripovedna besedila);
- : spozna, razume in predstavlja avtorjevo življenje, povezano s pisanjem (čas, kraj, šolanje, ustvarjanje);
- : spozna in razume avtorjevo književno delo in zvrsti, v katerih je avtor ustvarjal;
- : pri delu z besedili vrednoti avtorjevo delo in ga aktualizira, razmišlja in spozna kulturo in umetnost;
- SC (1.3.2.1)
- : primerja in vrednoti različna dela mladinske književnosti med seboj in predstavi tisto, ki mu je najbližje/ga ima najraje.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » pozna besedila in značilnosti slovstvene folklore,
- » pozna in predstavi slovensko/istrsko ljudsko pesem in njene značilnosti,
- » zna predstaviti posamezno besedilo – zvrst/vrsto, v kateri je pisal izbrani obvezni ali izbirni avtor,
- » primerja posamezna književna besedila v obsegu najmanj 100 besed (4. in 5. r.) oz. najmanj 150 besed (6. r.) in zna utemeljiti svoj izbor najljubšega v obsegu najmanj 150 besed.

TERMINI

- avtor
- književnik
- avtorsko književno besedilo
- besedilo slovstvene folklore/ljudsko književno besedilo

LITERARNOTEORETIČNO ZNANJE

CILJI

Učenec:

- : prepoznavna, spoznava in uporablja literarnoteoretične pojme (5. r.);
- : prepoznavna in razlikuje med ljudskim in umetnim/avtorskim besedilom (4. r.);
- : prepoznavna avtorja (4. r.);
- : prepoznavna, poimenuje, razlaga in predstavlja ljudsko pravljico (4. r.), slovensko/istrsko pravljico (4. r.), živalsko pravljico (4. r.), avtorsko pravljico (5. r.), klasično pravljico (5. r.), sodobno pravljico (6. r.);
- : prepoznavna in razlikuje gledališče (4. r.), gledališko predstavo (4. r.), glavno besedilo oz. govor oseb (6. r.), stransko besedilo oz. didaskalije (6. r.), dejanje/prizor (6. r.), sceno (6. r.), kostum (6. r.) in pozna delo režiserja (6. r.);
- !: *razlikuje med recitacijo in deklamacijo (4. r.);*
- : prepoznavna glavno književno osebo in stransko književno osebo (5. r.);
- : ločuje in prepoznavna književni prostor in književni čas, dramsko besedilo (5. r.);
- !: *utemeljuje književni prostor in književni čas (5. r.);*
- : ločuje in razume značilnosti književnih zvrsti (pripovedništvo, pesništvo, dramatika) (6. r.);
- : prepoznavna in poimenuje značilnosti fantastične pripovedi in realistične pripovedi (6. r.);
- !: *razlaga in predstavlja značilnosti fantastične pripovedi in realistične pripovedi (6. r.);*
- : prepoznavna verz (5. r.), kitico (5. r.), pomanjševalnice (5. r.), okrasni pridevek (6. r.), poosebitev (6. r.), ponavljanje (6. r.);
- !: *prepoznavna ritem (5. r.).*

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » **prepozna**, razloži in uporabi literarnoteoretične pojme: **ljudsko in umetno/avtorsko besedilo** (4. r.), **avtor** (4. r.), **ljudska pravljica** (4. r.), slovenska/istrska pravljica (4. r.), **gledališče** (4. r.), **gledališka predstava** (4. r.), recitacija, deklamacijo (4. r.); **avtorska pravljica** (5. r.), klasična pravljica (5. r.), glavna književna oseba (5. r.) stranska književna oseba (5. r.), **književni prostor** (5. r.), **književni čas** (5. r.), **dramsko besedilo** (5. r.), **književne zvrsti: pripovedništvo** (6. r.), **pesništvo** (6. r.), **dramatika** (6. r.), **verz** (5. r.), **kitica**, pomanjševalnice (5. r.), sodobna pravljica (6. r.), **fantastična pripoved** (6. r.), **realistična pripoved** (6. r.), okrasni pridevek (6. r.), poosebitev (6. r.), ponavljanje (6. r.), **glavno besedilo oz. govor**

oseb (6. r.), **stransko besedilo** oz. didaskalije (6. r.), dejanje/prizor (6. r.), scena (6. r.), kostum (6. r.), režiser (6. r.).

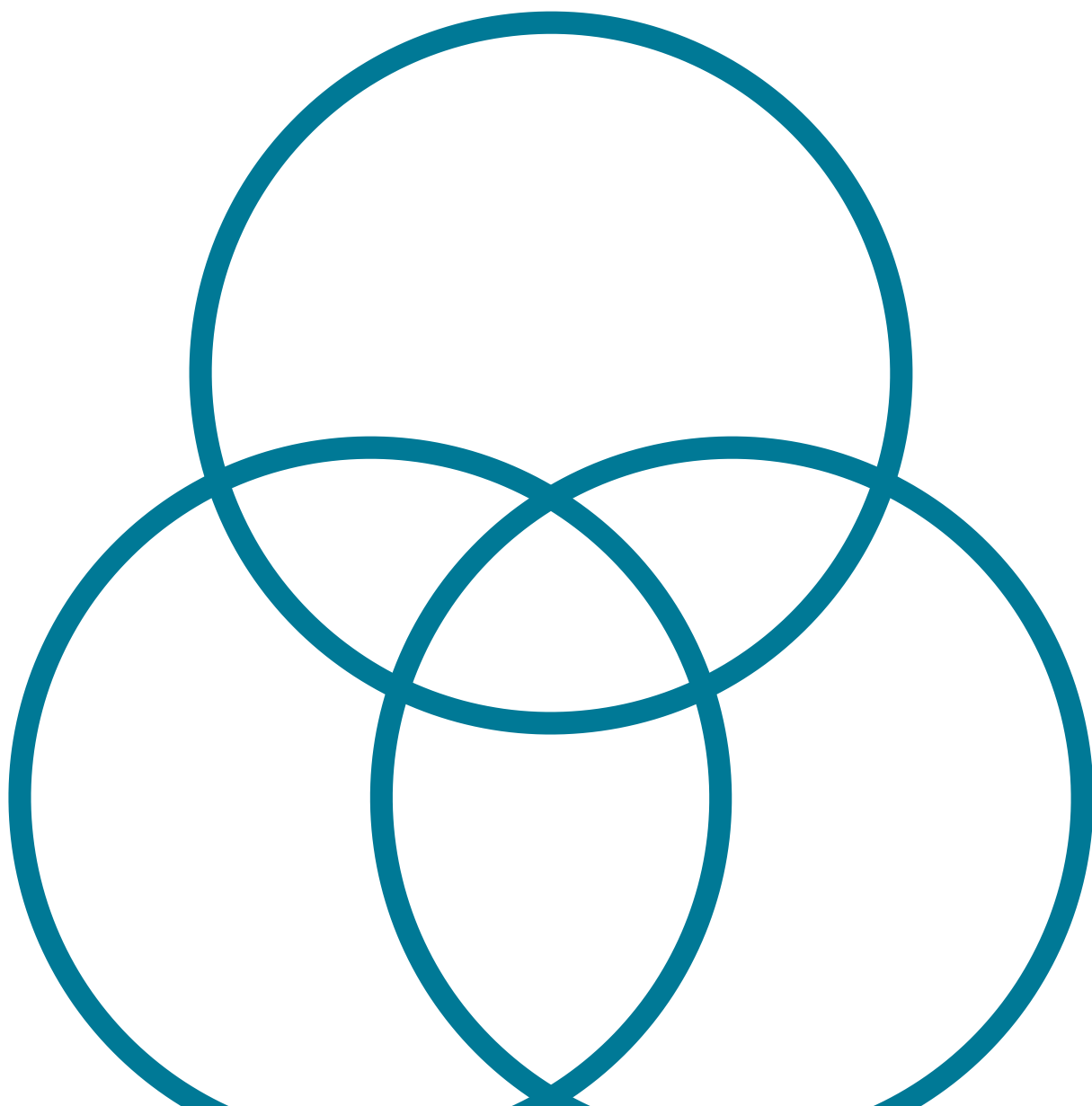
TERMINI

◦ besedilo slovstvene folklore/ljudsko in umetno/avtorsko besedilo ◦ avtor ◦ ljudska pravljica ◦ slovenska pravljica ◦ gledališče ◦ gledališka predstava ◦ recitacija ◦ deklamacija ◦ avtorska pravljica ◦ klasična pravljica ◦ glavna književna oseba ◦ stranska književna oseba ◦ književni prostor ◦ književni čas ◦ književne zvrsti (pripovedništvo, pesništvo, dramatika) ◦ verz ◦ pomanjševalnica ◦ sodobna pravljica ◦ fantastična pripoved ◦ realistična pripoved ◦ okrasni pridevek ◦ poosebitev ◦ ponavljanje ◦ glavno besedilo oz. govor oseb ◦ stransko besedilo oz. didaskalije ◦ dejanje/prizor ◦ scena ◦ kostum ◦ režiser ◦ kitica ◦ dramsko besedilo

SLOVENŠČINA KOT DRUGI JEZIK

TRETJE VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO OBDOBJE

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA

SPORAZUMEVANJE IN BESEDILO

OBVEZNO

OPIS TEME

V okviru teme *Sporazumevanje in besedilo*, ki je ključna za dober pouk predmeta slovenščina kot drugi jezik, učenec uzavešča temeljna jezikovna znanja; dobiva motivacijo in spretnosti s področja razvijanja bralne pismenosti; tvori, sprejema, razčlenjuje in kritično vrednoti različne vrste besedil in s tem razvija svojo kritično sporazumevalno zmožnost; pridobiva znanje s področja besedilnih vrst, besediloslovja ter tvorjenja in sprejemanja besedila nasploh.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

SC (4.2.1.1) SC (5.3.4.1) SC (3.3.3.2) SC (3.3.3.1) SC (1.1.5.1)

RAZVIJANJE BRALNE PISMENOSTI

CILJI

Učenec:

- je motiviran za branje v šoli in zunaj nje;
- tekoče bere daljša in zahtevnejša besedila ter prilagaja hitrost branja zahtevam besedila;
- na mesec za obvezno domače branje umetnostnih in neumetnostnih besedil namení vsaj tri ure (tu navedeni orientacijski čas učitelj po lastni presoji preračuna v število strani ali ustrezna besedila);
- glede na namen samostojno izbira tiskane in druge informacijske vire ter uporabi primerne bralne strategije;
- primerja več besedil med seboj in jih ovrednoti z različnimi kriteriji;
- na podlagi podatkov iz besedila (s pomočjo ali samostojno) oblikuje domneve in jih poskuša utemeljiti;
- samostojno tvori besedila in utemeljuje svoje odzive na prebrano;
- samostojno, namensko in odgovorno izbira ter uporablja tiskane in druge informacijske vire;

- : samostojno uporablja šolske in splošne knjižnice;
- : prebrano uporablja pri reševanju problemov v različnih položajih, učnih in v osebnem življenju.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

Pri tej skupini ciljev ni standardov znanja.

BESEDILO, BESEDILNE VRSTE, BESEDILNE SKUPINE

CILJI

Učenec:

O: tvori, sprejema, razčlenjuje in kritično vrednoti različne vrste besedil ter s tem razvija svojo (kritično) sporazumevalno zmožnost;

O: razvija zmožnost izražanja v različnih besedilnih vrstah (referat, plakat, povzetek, opis, pogovor itd.).

SC (1.1.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

» **prepozna**, tvori, sprejema, razčlenjuje in vrednoti naslednje besedilne vrste: predstavitev dogodka in svojega mnenja o njem (7., 8., 9. r.), oglaševalsko besedilo (8. r.; izbirno: reklama ali mali oglas), razlaga (8. r.), opis, oznaka osebe, pripoved o življenju osebe (9. r.), vabilo (7. r.), opravičilo (8. r.), prošnja (9. r.), pogovor (osebni, telefonski, spletni – z različnimi nameni in udeleženci, raziskovalni, prepričevalni, pogajalni) (7., 8., 9. r.);

» na podlagi znanih besedilnih vrst sprejema, razčlenjuje in vrednoti tudi druge, še neznane besedilne vrste po avtonomnem izboru učitelja, kakor so našteje v didaktičnih priporočilih za to temo.

TERMINI

- opis ◦ reklama ◦ pripoved ◦ medijsko besedilo ◦ seznam ◦ obrazec ◦ govorni nastop ◦ pogovor
- predstavitev (osebe) ◦ oglaševalsko besedilo ◦ vabilo ◦ opravičilo ◦ prošnja
- raziskovalni/prepričevalni/pogajalni pogovor

BESEDILOSLOVJE IN TVORJENJE TER SPREJEMANJE BESEDILA

CILJI

Učenec:

- : spozna besediloslovje slovenskega jezika in njegovo vlogo pri boljšem tvorjenju ter sprejemanju enogovornih in dvogovornih besedil, razvija besediloslovno, metajezikovno, skladenjsko, oblikoslovno in besedoslovno zmožnost, zlasti pa sporazumevalno zmožnost, zmožnost tvorjenja in sprejemanja (tudi večkodnih) besedil usvojenih vrst ter sprejemanja (večkodnih) besedil neznanih vrst, in sicer ob upoštevanju usvojenih dejavnikov sporazumevanja in lastnosti posameznih besedilnih vrst;
- : uravnava lastno vedenje v odnosih, upoštevajoč več perspektiv hkrati;
SC (3.3.4.3)
- : prepozna priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah;
SC (5.3.5.3)
- : učinkovito se spoprijema s problemskimi situacijami, ki zahtevajo proaktivno miselno naravnost;
SC (3.1.4.2)
- : izraža informacijske potrebe, išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih ter izboljšuje osebne strategije iskanja;
SC (4.1.1.1)
- : spremlja doseganje in spreminjanje načrtovanih ciljev.
SC (3.1.3.2)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » v pripovedovalnem besedilu določi uvod, jedro in zaključek ter odstavke, jih poimenuje, predstavi njihovo vlogo, tvori lastno besedilo z uvodom, jedrom in zaključkom ter ustrezno členitvijo na odstavke (7., 8., 9. r.);
- » v besedilu prepozna dejavnike sporazumevanja (tvorec/sporočevalec, prejemnik/naslovnik, sogovornik/soudeleženec, kraj [nastanka/objave], čas [nastanka/objave]), tudi če so navedeni samo posredno, jih poimenuje in tvori dejavnikom ustrezna enogovorna in dvogovorna besedila (7., 8., 9. r.);
- » razvrsti znano ali neznano besedilo glede na naslednje kriterije: neumetnostno, umetnostno; govorno, zapisano; objektivno, subjektivno; neuradno, uradno (7., 8., 9. r.); zasebno, javno (8., 9. r.);
- » v besedilu prepozna ponavljanje besede ali besedne zveze in ga nadomesti z izbranim načinom izogibanja ponavljanju; ponavljanju se učinkovito izogiba tudi v svojih besedilih (7., 8., 9. r.);

- » smiselno sodeluje v pogovorih (7., 8., 9. r.);
- » piše dopise; pri tem uresničuje prepoznano zgradbo in slog dane vrste dopisa (7., 8., 9. r.);
- » **določi družbeno vlogo sporočevalca in sporočevalčev namen** (7., 8., 9. r.);
- » strukturirano povzame temo, podteme, bistvene podatke, logična razmerja med njimi in obnovi besedilo (7., 8., 9. r.);
- » **določi prevladujočo vrsto besedila** in utemelji svojo odločitev (7., 8., 9. r.);
- » predstavi vlogo nebesednih prvin v besedilu (7., 8., 9. r.);
- » vrednoti besedilo in utemelji svoje mnenje (7., 8., 9. r.);
- » **tvori besedilnovrstno ustrezna**, smiselna in razumljiva besedila, skladna z jezikovno in s slogovno normo knjižnega jezika;
- » **govori razločno** in čim bolj knjižno ter ustrezno uporablja nebesedne spremljevalce govorjenja oz. **napiše čitljivo besedilo**;
- » **tvori okoliščinam in besedilni vrsti ustrezno besedilo** (7., 8., 9. r.);
- » v svojih besedilih in v besedilih drugih prepozna slogovne neustreznosti (ali različne možnosti), jih odpravi in utemelji svoje predloge (7., 8., 9. r.);
- » pri tvorjenju in sprejemanju besedila upošteva vse znake (tudi nebesedne) in vse okoliščine (7., 8., 9. r.);
- » poleg besedila pri sprejemanju upošteva tudi fotografije ali ilustracije ob besedilu (7., 8., 9. r.);
- » utemelji, katere podatke izvemo iz mesta objave besedila (7., 8., 9. r.).

TERMINI

- uvod ◦ jedro ◦ zaključek ◦ odstavek ◦ namen besedila ◦ tema besedila ◦ neumetnostno besedilo
- umetnostno besedilo ◦ uradno besedilo ◦ neuradno besedilo ◦ govorjeno besedilo ◦ zapisano besedilo
- objektivno besedilo ◦ subjektivno besedilo ◦ tvorec ◦ prejemnik ◦ naslovnik ◦ sogovornik ◦ besedni jezik
- nebesedni jezik

SLOVENSKI JEZIK V PROSTORU, DRUŽBI IN ČASU

OBVEZNO

OPIS TEME

Učenec v okviru teme uzavešča značilnosti slovenskega jezikovnega prostora, spoznava položaj prvega jezika v dvojezični in večjezični družbi, spoznava jezikovne vrste in okoliščine za njihovo rabo ter zgodovino slovenskega jezika. Razvija in krepi svojo jezikovno, narodno in državljansko zavest.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

SC (5.3.4.2) SC (2.2.2.1) SC (1.2.3.2) SC (3.3.4.1) SC (3.3.1.2)

SLOVENSKI JEZIKOVNI PROSTOR

CILJI

Učenec:

- 🕒 praktično uzavešča značilnosti slovenskega jezikovnega prostora, vključno z jeziki, ki ga obkrožajo.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » opiše razprostranjenost slovenščine v Republiki Sloveniji, njenem zamejstvu in po svetu (9. r.);
- » na zemljevidu pokaže ali opiše, kje v Republiki Sloveniji sta dvojezični območji, in poimenuje jezika, ki se govorita tam poleg slovenščine (9. r.);
- » prepozna jezik/jezike, ki se govori/govorijo na šoli in njeni okolici (9. r.).

SLOVENSKI JEZIK V DRUŽBI

CILJI

Učenec:

○ razvija zavest o slovenskem jeziku, tudi v dvojezični in večjezični družbi, ter o jezikih v družbi nasploh.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » prostorsko umesti in pozna vloge slovenskega jezika v Republiki Sloveniji, na dvojezičnem območju Prekmurja in slovenske Istre, v slovenskem zamejstvu (9. r.);
- » poimenuje svoj materni jezik ali jezik okolja, prvi, drugi, tuji jezik, uradni in državni jezik Republike Slovenije (9. r.);
- » prepozna in opiše vlogo nebesednega jezika ob besednem jeziku (9. r).

TERMINI

○ drugi jezik ○ prvi (materni) jezik ○ tuji jezik ○ jezik okolja ○ uradni jezik ○ državni jezik ○ dvojezično območje ○ nebesedni jezik ○ besedni jezik

JEZIKOVNE ZVRSTI

CILJI

Učenec:

- : spoznava jezikovne zvrsti, njihove značilnosti in okoliščine ter ustreznost njihove rabe;
 - : razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo.
- SC (1.1.5.1)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » našteje jezikovne zvrsti (knjižni jezik, pogovorni jezik, narečje);
- » pojasni in presodi okoliščine rabe narečja v izbranem besedilu (7., 8., 9. r.);
- » prepozna in poimenuje rabo slenga in jo ponazori s primeri (8., 9. r.).

TERMINI

◦ jezikovna zvrst ◦ knjižni jezik ◦ pogovorni jezik ◦ narečje ◦ sleng

ZGODOVINA SLOVENSKEGA JEZIKA

CILJI

Učenec:

- : spoznava razvoj slovenskega (knjižnega) jezika in razvoj pisave;
- : intuitivno ali zavestno (individualno in v skupini) vzpostavlja odnos do slovenske kulture, umetnosti, jezika, ob tem prepozna lastna doživetja in se vživlja v izkušnjo drugega.
- SC (1.3.1.1 | 3.1.1.1 | 3.3.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » v kratki zgodbi opiše zgodovino slovenskega jezika, v kateri navede osnovne tokove razvoja slovenskega jezika in pisave (9. r.);
- » v opis zgodovine slovenskega jezika umesti znanje o avtorjih iz zgodovine slovenskega jezika ali književnosti (9. r.).

SLOVENŠČINA V DIGITALNI DOBI

CILJI

Učenec:

🟡: digitalno tehnologijo uporablja pri razvijanju kritične sporazumevalne zmožnosti s sprejemanjem digitalnih besedil, kot podporo kritičnemu mišljenju in razvijanju ustvarjalnosti, za iskanje, zbiranje, izmenjavo in obdelavo podatkov ter za (kritični) odziv na sprejeto besedilo;

🔴 (4.1.2.1)

🟡: spozna možnosti izbire jezikov, postopke za izbiro jezikov in se zaveda pomena izbire določenega jezika;

🟡: seznani se z možnostmi nastavitve različnih tipkovnic in s pomenom uporabe ustrezne tipkovnice za vsak jezik;

🟡: spozna tehnološke možnosti za lažje pisanje v slovenščini na mobilnih napravah;

🟡: opazuje, spozna in uporablja jezikovne tehnologije in orodja z naslednjih področij: črkovalniki in pregledovalniki besedil (7., 8., 9. r.), strojno prevajanje (7., 8., 9. r.), veliki jezikovni modeli (9. r.).

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » kritično bere digitalna besedila ter povezuje spretnosti in znanja s področja bralne in digitalne pismenosti;
- » izbere slovensko tipkovnico na mobilni napravi, uporabi slovenski vmesnik na izbrani napravi;
- » izbere slovensko različico spletne strani ali programa/aplikacije;
- » črkovalnike, pregledovalnike, prevajalnike, velike jezikovne modele in jezikovne priročnike, ki jih že pozna, kritično uporabi pri učenju.

JEZIKOVNI SISTEM IN NJEGOVA VLOGA

OBVEZNO

OPIS TEME

V okviru teme Jezikovni sistem in njegova vloga učenec natančneje in z vidika celostne obravnave spozna vse ravnine jezikovnega sistema, s tem pa pridobi metajezikovno znanje in osnovo za boljšo (kritično) sporazumevalno zmožnost, zlasti pa krepi svojo jezikovno samozavest. Znanje, pridobljeno z izpolnjevanjem ciljev te teme, ne sme biti samo sebi namen, ampak mora biti tesno povezano s tvorbo in sprejemanjem besedil. Tema se neposredno povezuje s poukom italijanščine kot materinščine. Vsi cilji, standardi in vsebine, ki se ponavljajo glede na 2. VIO, se po vertikali nadgrajujejo, utrjujejo in poglobljeno spoznavajo.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

SC (1.1.3.2) SC (1.1.3.1) SC (1.1.2.1) SC (1.1.1.1)

JEZIKOVNE RAVNINE IN UNIVERZALNOST JEZIKOVNEGA SISTEMA

CILJI

Učenec:

🔵: dejavno in problemsko spozna jezikovne ravnine, s tem povezuje svoje poznavanje jezikovnega sistema in njegove vloge v logično zaokroženo celoto; jezikovni sistem razume tudi kot univerzalni pojmovni aparat za opis katerega koli jezika;

🔵: se zaveda, da različne jezike lahko opisujemo na podoben način; pri pouku italijanščine in tujih jezikov zato uporablja znanje, pridobljeno pri pouku slovenščine, in obratno; zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi.

SC (1.1.3.2)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

zna izbrani že usvojeni jezikovni pojav umestiti v ustrezno jezikovno ravnino (glasoslovje, besedotvorje, besedoslovje, oblikoslovje, skladnja, besediloslovje).

TERMINI

- jezikovna ravnina
- jezikovni sistem
- glasoslovje
- besedotvorje
- besedoslovje
- oblikoslovje
- skladnja
- besediloslovje

GLASOSLOVJE

CILJI

Učenec:

O: dejavno in problemsko spozna glasoslovje slovenskega jezika; s tem razvija glasoslovno, pravopisno, pravorečno in metajezikovno zmožnost, primerja izgovorne, pisne in poimenovalne podobnosti ter razlike med slovenščino in italijanščino ter krepi svojo jezikovno samozavest v slovenščini kot drugem jeziku.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » pravopisno ustrezno zapisuje glasove in v primerih s spremembami samoglasnikov in soglasnikov pri besedotvorju in v oblikoslovju uporabi pravi glas (7., 8., 9. r.);
- » prepozna, našteje in uporabi slovenske knjižne samoglasnike (*i*, ozki *e*, široki *e*, polglasnik *ə* in njegov zapis, *a*, široki *o*, ozki *o*, *u*), jih v besedah pravilno izgovarja, prepozna in zapisuje (7., 8., 9. r.);
- » prepozna, našteje in uporabi slovenske knjižne soglasnike (zvočnike in nezvočnike) (9. r.);
- » pri besedah, prevzetih iz prvega tujega jezika, prepozna, da je slovenska izreka drugačna kot izvirna (7., 8., 9. r.);
- » prepozna naglašeni in nenaglašeni samoglasnik, ga označi in ustrezno prebere besedilo z označenimi naglašeni samoglasniki (obkroženi ali poudarjeni s krepkim tiskom, drugo barvo ali z dodanimi naglasnimi znamenji, zlasti v povezavi s poukom književnosti) (9. r.).

TERMINI

- glasoslovje ◦ glas ◦ samoglasnik ◦ ozki e ◦ ozki o ◦ široki e ◦ široki o ◦ polglasnik ◦ soglasnik ◦ zvočnik
- nezvočnik ◦ naglas

BESEDOSLOVJE

CILJI

Učenec:

O: dejavno in problemsko spoznava besedoslovje slovenskega jezika, s tem razvija poimenovalno (besedoslovno) in metajezikovno zmožnost, spoznava in redno uporablja jezikovne portale, spoznava knjižne jezikovne priročnike;

O: izraža informacijske potrebe, išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih ter izboljšuje osebne strategije iskanja.

SC (4.1.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » k danim besedam doda njihove knjižne protipomenke, sopomenke, podpomenke, nadpomenke, besede iz iste besedne družine in jih poimenuje (7., 8., 9. r.);
- » v svojih besedilih in v besedilih drugih prepozna poimenovalne napake in neustreznosti ter jih odpravi (7., 8., 9. r.) in zna to utemeljiti s preprosto razlago (9. r.);
- » najde znanju primeren podatek o besedi v danem spletnem in/ali knjižnem slovarskem priročniku (slovnica, pravopis, [enojezični razlagalni in dvojezični] slovar, šolski jezikovni portal) (7., 8., 9. r.);
- » na podlagi praktične uporabe slovarskega sestavka utemelji, zakaj in kako se slovarski podatek razlikuje od podatka, ki ga dobi zgolj z iskanjem po spletu (9. r.);
- » prepozna, našteje, ilustrira s primeri in uporabi pojme: beseda, besedna družina, enopomenka, večpomenka, sopomenka, protipomenka, nadpomenka, podpomenka, stalna besedna zveza, frazem, pregovor (7., 8., 9. r.);
- » razloži besede, besedne zveze, stalne besedne zveze, frazeme in pregovore iz besedila ali s pomočjo priročnika (7., 8., 9. r.);
- » frazeme smiselno uporabi v novih okoliščinah ali besedilih (7., 8., 9. r.);
- » prepozna slogovno vrednost besedja in zna poiskati nasprotno ustreznico: nezaznamovano, zaznamovano (8., 9. r.);
- » prepozna in poimenuje besedje glede na izvor: slovensko, prevzeto v slovenščino (8., 9. r.).

TERMINI

- besedoslovje ◦ beseda ◦ besedna družina ◦ enopomenka ◦ večpomenka ◦ sopomenka ◦ protipomenka
- nadpomenka ◦ podpomenka ◦ stalna besedna zveza ◦ frazem ◦ pregovor ◦ nezaznamovano
- zaznamovano ◦ domače ◦ prevzeto ◦ slovnica ◦ slovar

BESEDOTVORJE

CILJI

Učenec:

O: dejavno spozna besedotvorje slovenskega jezika, s tem razvija besedotvorno, metajezikovno, pravopisno in glasoslovno zmožnost.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » **prepozna netvorjenke in tvorjenke** (9. r.);
- » prepozna koren besede in ga ločuje od oblikoslovne osnove besede (9. r.);
- » **prepozna in udejani spremembe glasov v besedni družini** (praktično: 7., 8., 9. r.);
- » **tvori tvorjenke na podlagi netvorjenk ali iz danih pomenskih opisov**, npr. samostalniške izpeljanke iz glagolov, samostalniške izpeljanke iz predložne zveze, samostalniške in pridevniške zloženke, ter razloži pomen danih tvorjenk (9. r.);
- » v svojih besedilih in v besedilih drugih prepozna napake in neustreznosti pri tvorbi besed, jih odpravi ter pojasni svoje popravke (7., 8., 9. r.).

TERMINI

◦ besedotvorje ◦ tvorjenka ◦ netvorjenka ◦ koren ◦ besedna družina

OBLIKOSLOVJE

CILJI

Učenec:

O: dejavno in problemsko spozna oblikoslovje slovenskega jezika; s tem razvija oblikoslovno, metajezikovno, besedoslovno, pravopisno in glasoslovno zmožnost ter zmožnost tvorjenja in razumevanja besedila;

O: temeljne oblikovne lastnosti obravnavanih besednih vrst primerja z oblikovnimi lastnostmi obravnavanih besednih vrst v italijanščini.

SC (1.1.3.2)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » **besedi v besedilu določi besedno vrsto (samostalnik, pridevnik, števnik, zaimek, glagol, prislov, členek, predlog, veznik, medmet) in presodi, ali je beseda pregibna ali nepregibna; pregibni besedi določi osnovo in končnico;** na podlagi tega razume tudi besednovrstno in skladenjsko zapletene dele besedil (7., 8., 9. r.);
- » **v besedilu prepozna samostalnik, ga poimenuje,** uporabi v novem besedilu in v novih skladenjskih okoliščinah; **mu določi spol, sklon, število; prepozna edninske in množinske samostalnike, samostalnik sklanja;** na podlagi tega je zmožen v besedilu pravilno uporabljati znane samostalnike (7., 8., 9. r.);
- » **v besedilu prepozna pridevnik, ga poimenuje,** uporabi v novem besedilu in v novih skladenjskih okoliščinah; **določi, ali je lastnostni, vrstni, svojilni pridevnik; mu določi spol, sklon, število; pridevnik sklanja in stopnjuje;** na podlagi tega je zmožen v besedilu pravilno uporabljati znane pridevnike (7., 8., 9. r.);
- » **v besedilu prepozna števnik, poimenuje glavni in vrstilni števnik, ga pravilno zapisuje; na podlagi tega je zmožen v besedilu pravilno uporabljati znane števnik** (7., 8., 9. r.);
- » **v besedilu prepozna zaimek, ga poimenuje,** uporabi v novem besedilu in v novih skladenjskih okoliščinah; **mu določi spol, sklon, število, osebo; zna praktično uporabljati osebni, svojilni, povratni svojilni, kazalni, oziralni, vprašalni zaimek; prepozna kratko in dolgo obliko osebnega zaimka; ga sklanja** (7., 8., 9. r.);
- » **v besedilu prepozna glagol, ga poimenuje,** uporabi v novem besedilu in v novih skladenjskih okoliščinah; **mu določi osebo, število, čas, naklon** (7. r.), **vid** (8. r.), **način** (9. r.); **ga sprega; poleg osebnih pravilno uporablja tudi neosebne glagolske oblike: nedoločnik, namenilnik;** na podlagi tega je zmožen v besedilu pravilno uporabljati znane glagole (7., 8., 9. r.);
- » **v besedilu prepozna prislov, ga poimenuje,** uporabi v novem besedilu in v novih skladenjskih okoliščinah; **mu določi vrsto (krajevni, časovni, načinovni)** (7., 8., 9. r.), **ga stopnjuje;** na podlagi tega je zmožen v besedilu pravilno uporabljati znane prislove ter jih ustrezno stopnjevati (opisno in z obrazili) (8., 9. r.);

- » **v besedilu prepozna veznik, ga poimenuje**, uporabi v novem besedilu in v novih skladenjskih okoliščinah, tako v priredju kot v podredju; v besedilih zna uporabljati kot povezovalce nadrednega in podrednega stavka tako veznike kot tudi oziralne in vprašalne zaimke, prislove ter členke; na podlagi tega je zmožen v besedilu pravilno povezovati različne vsebine (8., 9. r.);
- » **v besedilu prepozna predlog, ga poimenuje**, uporabi v novem besedilu in v novih skladenjskih okoliščinah; določi, s katerim sklonom se veže; na podlagi tega je zmožen v besedilu pravilno uporabljati znane predloge (7., 8., 9. r.);
- » **v besedilu prepozna členek in medmet, ju poimenuje**, uporabi v novem besedilu in v novih skladenjskih okoliščinah (9. r.).

TERMINI

- oblikoslovje ◦ besedne vrste ◦ samostalnik ◦ pridevnik ◦ števnik ◦ zaimek ◦ glagol ◦ glagolski vid
- dovršnik ◦ nedovršnik ◦ glagolski način ◦ tvornik ◦ trpnik ◦ prislov ◦ členek ◦ predlog ◦ veznik
- medmet ◦ osnova ◦ končnica ◦ sklanjanje ◦ spreganje ◦ spol ◦ sklon ◦ imenovalnik ◦ rodilnik ◦ dajalnik
- tožilnik ◦ mestnik ◦ orodnik ◦ število ◦ ednina ◦ množina ◦ dvojina ◦ oseba ◦ čas ◦ edninski samostalnik
- množinski samostalnik ◦ lastnostni pridevnik ◦ vrstni pridevnik ◦ svojilni pridevnik ◦ osnovnik ◦ primernik
- presežnik ◦ glavni števnik ◦ vrstilni števnik ◦ osebni zaimek ◦ osebne glagolske oblike ◦ nedoločnik
- namenilnik ◦ krajevni prislov ◦ časovni prislov ◦ načinovni prislov

SKLADNJA

CILJI

Učenec:

🟡: dejavno in problemsko spozna skladnjo slovenskega jezika, s tem razvija skladenjsko, metajezikovno, besedoslovno, besediloslovno, pravopisno in glasoslovno zmožnost, zlasti pa sporazumevalno zmožnost ter zmožnost tvorjenja in razumevanja besedila;

🟡: skladnjo slovenskega jezika primerja s skladnjo italijanskega jezika.

SC (1.1.3.2)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » se vpraša po danih delih povedi ter tvori pomensko in oblikovno ustrezne vprašalne povedi (7., 8., 9. r.);
- » dopolni eno- in dvostavčne povedi s pomensko in oblikovno ustreznimi deli (7., 8., 9. r.);
- » povezuje dva stavka v poved s priredjem ali odvisnikom ali v enostavno poved (s pomočjo predloga; 8., 9. r.); nato določi vrsto podredja (8. r.) ali ugotovi, da gre za priredje (9. r.);
- » stavke povezuje z ustreznimi vezniki; dobljeno priredje prepozna kot priredje (9. r.), dobljeni odvisnik (8. r.) pa poimenuje;
- » strne podredno zložene dvostavčne povedi v skladenjsko pravilne enostavčne povedi (8., 9. r.);
- » razširi enostavčne povedi v skladenjsko pravilne priredno in podredno zložene povedi (8., 9. r.);
- » prepozna, poimenuje in tvori premi in odvisni govor; pretvori premi govor v odvisnega in obratno ter pri tem upošteva pravopisna pravila (7., 8., 9. r.);
- » pretvori tvorni stavek v trpnega in obratno (9. r.);
- » v povedih, zvezah povedi in besedilih odpravi ponovitve (7., 8., 9. r.);
- » tvori skladenjsko pravilna besedila (7., 8., 9. r.);
- » v svojih besedilih in v besedilih drugih prepozna skladenjske napake in neustreznosti, jih odpravi in utemelji svoje popravke (7., 8., 9. r.);
- » določi število stavkov v povedi ter število povedi v besedilu in utemelji svojo odločitev (7., 8., 9. r.);
- » loči enostavčne povedi od večstavčnih in utemelji svoje odločitve (7., 8., 9. r.);
- » v povedi/povedih prepozna stavke (priredne, odvisne), prepozna vrste odvisnikov (osebkov, predmetni, prilastkov, [odvisniki prislovnega določila:] krajevni, časovni, načinovni, vzročni, namerni, pogojni,

dopustni), jih poimenuje, uporabi v novem besedilu in novih skladenjskih okoliščinah ali pretvori v drugo skladenjsko prvino (8., 9. r.); prepozna priredje in ga poimenuje kot priredje (9. r.);

» **povezuje poznavanje zgradbe povedi** (odvisniki, priredja) **s pravopisom in zna postavljati z zgradbo povedi povezana ločila, zlasti vejico** (8., 9. r.);

» **v stavku prepozna stavčni člen** in njegove dele (osebek, povedek, predmet, prislovno določilo [kraja, časa, načina, vzroka], prilastek, jedro), **jih poimenuje**, podčrta, uporabi v novem besedilu in v novih skladenjskih okoliščinah ali pretvori v drugo skladenjsko prvino (7., 8., 9. r.);

» **v besedilu prepozna stavek in poved**, ju poimenuje (enostavčna poved, dvostavčna oz. zložena poved; priredni, glavni, odvisni stavek [odvisnik]) (8., 9. r.);

» z uporabo naštetih skladenjskih pretvorb tvori slogovno učinkovita besedila (7., 8., 9. r.);

» **v govorjenih besedilih uporablja ustrezen stavčni poudarek, stavčno intonacijo** (7., 8., 9. r.);

» tvori besedila z upoštevanjem ustreznega besednega reda (7., 8., 9. r.).

TERMINI

◦ skladnja ◦ stavčni člen ◦ osebek ◦ povedek ◦ predmet ◦ prislovno določilo ◦ prilastek ◦ stavek ◦ poved
 ◦ enostavčna poved ◦ dvostavčna poved ◦ zložena poved ◦ priredni stavek ◦ glavni stavek ◦ odvisni stavek
 ◦ priredje ◦ podredje ◦ osebkov odvisnik ◦ predmetni odvisnik ◦ prilastkov odvisnik ◦ krajevni odvisnik
 ◦ časovni odvisnik ◦ načinovni odvisnik ◦ vzročni odvisnik ◦ namerni odvisnik ◦ pogojni odvisnik ◦ dopustni
 odvisnik ◦ tvornik ◦ trpnik ◦ premi govor ◦ odvisni govor

PRAVOPIS IN PRAVOREČJE

OBVEZNO

OPIS TEME

Učenec dejavno spozna pravopis in pravorečje slovenskega knjižnega jezika. S tem krepi svoje zavedanje o zakonitostih zapisanega, branega ali govorjenega besedila, samozavest ob sprejemanju, razumevanju, doživljanju, vrednotenju in tvorjenju besedil v slovenskem knjižnem jeziku za najrazličnejše življenjske potrebe. Spozna izgovorne in pravopisne podobnosti ter razlike med slovenščino in italijanščino.

Učenec usvojeno pravopisno in pravorečno zmožnost praktično izkazuje v rabi in nova znanja usvaja tako, da je težišče na postopnem, sistematičnem in osmišljenem spoznavanju, usvajanju in utrjevanju temeljnih pravopisnih pravil, na samostojni uporabi pravopisnih priročnikov v knjižni, spletni obliki ter prepoznavanju in odpravljanju pravopisnih napak v svojih besedilih in v besedilih drugih.

Učenec znanje s področja pravopisa in pravorečja povezuje z vsemi (jezikovnimi in književnimi) temami v učnem načrtu.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

SC (1.1.5.1) SC (1.1.1.1)

PRAVOPIS

CILJI

Učenec:

- spozna slovenski pravopis in s tem razvija svojo pravopisno, skladenjsko in besedotvorno zmožnost, besedilo pravilno zapisuje, prepozna napake v zapisu in jih odpravlja;
- spozna pravopisne podobnosti in razlike med slovenščino in italijanščino, se zaveda prednosti in slabosti rabe dveh jezikov.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » **praktično dokaže znanje, usvojeno v 1. in 2. VIO, z naslednjih področij pravopisa: velika in mala začetnica, ločila, pisanje skupaj, narazen, zapisovanje glasov, krajšave, deljenje besed;**
- » **je v svojih besedilih zmožen upoštevati usvojena pravopisna pravila z naslednjih področij: velika in mala začetnica, ločila, pisanje skupaj, narazen, z vezajem, pomišljajem, zapisovanje glasov, zapisovanje prevzetih besed in besednih zvez, krajšave, deljenje besed (7., 8., 9. r.);**
- » **pravilno zapisuje besedilo, prepoznava napake v zapisu in jih odpravlja (7., 8., 9. r.);**
- » **v besedah pravilno zapisuje kritične glasove in glasovne sklope (npr. s polglasnikom, z u, z nezvočnikom na koncu ali sredi besede, z w/m na začetku besede, s soglasniškim sklopom lj/nj) in tudi s tistimi glasovi/glasovnimi sklopi, ki jih v italijanščini ni ali se pišejo drugače) (7., 8., 9. r.);**
- » **piše predlog ločeno od naslednje besede (7., 8., 9. r.);**
- » **izbere pravilno različico predlogov z/s in k/h (7., 8., 9. r.);**
- » **piše nikalnico »ne« ločeno od glagola in drugih besed (7., 8., 9. r.);**
- » **pravilno deli domače besede (7., 8., 9. r.);**
- » **pravilno piše glavne in vrstilne števnike s številkami in z besedami (7., 8., 9. r.);**
- » **pravilno piše prevzete besede in besedne zveze (7., 8., 9. r.);**
- » **piše začetek povedi z veliko začetnico (7., 8., 9. r.);**
- » **pravilno piše eno- in večbesedna lastna imena bitij, bližnja zemljepisna in znana stvarna lastna imena (7., 8., 9. r.);**
- » **pravilno piše svojilne pridevnike, izpeljane iz lastnih imen bitij (7., 8., 9. r.);**
- » **pravilno piše vrstne pridevnike, izpeljane iz zemljepisnih lastnih imen (7., 8., 9. r.);**
- » **pravilno piše imena prebivalcev krajev, držav, pokrajin, celin (7., 8., 9. r.);**
- » **pravilno piše imena praznikov, jezikov, pripadnikov ras (7., 8., 9. r.);**
- » **pravilno uporablja končna ločila v eno- in večstavčnih povedih (7., 8., 9. r.);**
- » **pravilno uporablja vejico pri naštevanju, v večstavčnih povedih (7., 8., 9. r.);**
- » **pravilno zapisuje vejico v zloženi povedi na zahtevnejših mestih (glede na obravnavano skladnjo) (9. r.);**
- » **pravilno uporablja ločila in veliko začetnico v premem govoru (s spremnim stavkom pred dobesednim navedkom ali za njim) (7., 8., 9. r.);**
- » **pravilno uporablja oklepaj (7., 8., 9. r.);**

- » pravilno uporablja pomišljaj, vezaj (v prirednih zloženkah in v besedah, katerih prva sestavina je črka/številka), tri pike in poševnico (8., 9. r.);
- » **pravilno piše krajšave: okrajšave, kratice, simbole** (7., 8., 9. r.);
- » **pravilno našteva besedilo v stolpcih** (7., 8., 9. r.);
- » zna uporabljati pravopisne priročnike v tiskani in spletni obliki, pri oblikovanju besedil z računalnikom pa zna kritično uporabljati tudi urejevalnike, pregledovalnike in črkovalnike besedil (8., 9. r.);
- » **ustrezno členi besedilo na odstavke** (7., 8., 9. r.);
- » **piše čitljivo** (7., 8., 9. r.).

TERMINI

- velika in mala začetnica ◦ ločila ◦ pisanje skupaj/narazen/z vezajem/s pomišljajem ◦ zapisovanje glasov
- krajšave ◦ prevzete besede in besedne zveze ◦ deljenje besed ◦ oklepaj

PRAVOREČJE

CILJI

Učenec:

O: spoznava slovensko knjižno izreko, jo ločuje od neknjižne (pogovorne, narečne) in s tem razvija svojo pravorečno in glasoslovno zmožnost;

O: zgolj neteoretično/praktično popravlja svoje pravorečje;

O: se zaveda izgovornih podobnosti in razlik med slovenščino in italijanščino.

SC (1.1.3.2)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

» **pravilno izreka samoglasnike in soglasnike slovenskega knjižnega jezika** (7., 8., 9. r.);

» **prepozna knjižno, pogovorno in narečno izreko slovenskega jezika** ter zna pojasniti razlike med njimi (7., 8., 9. r.);

» **med govornim nastopanjem govori knjižno in razločno** (7., 8., 9. r.);

» prepozna svojo in tujo neknjižno izreko besed in povedi ter jih izgovori knjižno (7., 8., 9. r.);

» s primeri lahko pokaže glasovne in besedne prozodične razlike med slovensko in italijansko izreko ter predstavi svoje ugotovitve (7., 8., 9. r.);

» v primeru zadrege si zna samostojno pomagati z ustreznimi spletnimi in knjižnimi jezikovnimi priročniki (8., 9. r.).

TERMINI

◦ izreka

KNJIŽEVNOST IN BRALNI ODZIV

OBVEZNO

OPIS TEME

Tema zajema razvijanje recepcijske zmožnosti pri učencu: doživljanje, prepoznavanje, razumevanje in vrednotenje posameznih prvin književnega besedila (književna oseba, književni prostor in čas, dogajanje, tema, sporočilo, motiv, snov, avtor in pripovedovalec/lirski subjekt, književna perspektiva).

Učenec razmišlja in kritično sprejema ter povzema, vrednoti in primerja književna besedila slovenskih avtorjev. Branje prepoznava kot užitek, prijetno doživetje in intelektualni izziv. Stopa v dialog s književnim besedilom in o njem razpravlja. Branje mu nudi priložnost za oblikovanje osebne in narodne identitete, za širjenje obzorja ter za spoznavanje svoje kulture in kulture drugih. S spoznavanjem drugih kultur in kulturnih vrednot gradi naklonjen odnos do drugih in drugačnih. Tako razvija socialno, kulturno in medkulturno zmožnost ter uzavešča pogled na časovno umeščenost obravnavanih književnih besedil. Razvija in ohranja pozitiven odnos do branja književnih besedil. Stik z besedilom je zanj potreba in vrednota, zato tudi v prostem času bere in posluša književna besedila (objavljena v raznih medijih), obiskuje knjižnice, gledališke in filmske predstave, literarne prireditve ipd. Namen književnega pouka je predvsem ohranjanje in krepitev motivacije za branje in samostojnost bralca (ob skupnem in individualnem branju) pri (dialoški) obravnavi književnega besedila. Zato se v pouk vključujejo različne vrste branja (motivacijsko branje, dolgo branje, branje odlomkov, primerjalno branje, domače branje ...).

Predmet ima tudi to pomembno nalogo, da posreduje tiste elemente kulture slovenskega naroda, ki se od italijanske kulture razlikujejo (književnost, zgodovina, zemljepis, etnologija, glasba ...). Tako zasnovan kulturno-književni pouk podaja zlasti kulturne, etične in duhovne razsežnosti slovenske kulture in slovenske književnosti.

Delo s književnimi besedili pri pouku je celostno in poglobljeno, zato je **število izbranih besedil letno največ 10**.

KNJIŽEVNA BESEDILA

CILJI

Učenec:

- : spoznava z učnim načrtom določena obvezna in druga književna besedila po svoji izbiri in izbiri učitelja;
- : razvija recepcijsko zmožnost, tj. zmožnost doživljanja, razumevanja ter osebnega in problemskega vrednotenja književnih besedil;
- SC (3.1.1.1 | 1.1.4.1)

I: prepozna razlike med estetsko polnovredno in trivialno/zabavno književnostjo;

O: po metodi dolgega branja vsako leto spozna vsaj eno besedilo, ob tem izraža razumevanje in doživljanje prebranega.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » doživljanje, razumevanje in vrednotenje književnega besedila izkaže z odgovori na vprašanja in s tvorjenjem besedila v obsegu najmanj 150 besed (7. r.), najmanj 200 besed (8. r.), najmanj 250 besed (9. r.);
- » tvori govorjeno ali pisno besedilo v obsegu najmanj 200 besed (7. r.), najmanj 250 besed (8. r.), najmanj 300 besed (9. r.), v katerem primerja dve ali več književnih besedil (npr. zvrst, umetniško vrednost, prvine, izvor).

TERMINI

- književnost ◦ pesništvo ◦ pripovedništvo ◦ dramatika ◦ besedilo slovstvene folklore ◦ umetno besedilo
- umetnostno/književno besedilo

KNJIŽEVNA OSEBA

CILJI

Učenec:

- : ločuje glavne in stranske književne osebe ter utemeljuje izbiro;
- : zaznava, primerja in vrednoti motive za ravnanje, govorjenje in mišljenje književnih oseb;
- : razume in vrednoti psihološke, socialne in etične lastnosti književne osebe;
- SC (1.2.1.5 | 1.2.2.2)
- : zaznava in razume perspektive književnih oseb;
- SC (3.3.4.3)
- : opazuje razvoj književne osebe od začetka do konca književnega besedila;
- : zaznava razmerja med različnimi književnimi osebami in med književnimi osebami ter drugimi elementi besedila (npr. s književnim prostorom ali časom).

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » loči glavne in stranske književne osebe ter utemelji, zakaj je oseba glavna oz. stranska;
- » opiše in/ali označi književno osebo, predstavi njen značaj, govorico, motive za ravnanje, družbeni položaj, razvoj in perspektivo ter vrednoti njeno ravnanje;
- » opiše razmerja med različnimi književnimi osebami in med književnimi osebami ter drugimi elementi besedila (npr. književnim prostorom ali časom);
- » tvori zaokroženo besedilo o književni osebi, ki vsebuje najmanj 70 besed.

TERMINI

- glavna književna oseba
- stranska književna oseba

KNJIŽEVNI PROSTOR IN ČAS

CILJI

Učenec:

- oblikuje domišljijско predstavo književnega prostora in časa;
- prepozna časovno, pokrajinsko in družbeno zaznamovanost besednih prvin besedila;
- književni prostor in književni čas povezuje s temo književnega besedila in s književno osebo.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » ubesedi domišljijско predstavo književnega kraja in časa;
- » književni kraj in čas besedila poveže s temo besedila in s književno osebo;
- » tvori zaokroženo besedilo o književnem prostoru in času, ki vsebuje najmanj 50 besed.

TERMINI

- književni prostor
- književni čas

DOGAJANJE, MOTIV, TEMA, SPOROČILO IN SNOV

CILJI

Učenec:

- opazuje vzročno-posledično in časovno razmerje med dogodki v književnem besedilu;
- SC (1.1.2.1)
- kronološko razvršča dogodke, tudi v analitični oz. retrospektivni dogajalni zgradbi;
- obnavlja dogajanje v književnem besedilu (podrobno in strnjeno);
- I: *spoznava značilnosti dogajanja v trivialnem/zabavnem besedilu (klišeiziranost);*
- zaznava zaviranje in pospešitev dogajanja;
- določa motive v književnem besedilu;
- ločuje glavne motive od stranskih glede na temo/sporočilnost besedila;
- zaznava, o čem govori književno besedilo, in določa osrednjo temo: ljubezenska (7. r.), socialna (8. r.), domovinska (9. r.), razpoloženjska (9. r.);
- SC (1.1.2.2)
- pozna nekaj tematsko podobnih književnih besedil;
- prepozna sporočilo;
- prepozna snov (npr. zgodovinski dogodki) in opazuje njeno preoblikovanje v besedilno stvarnost.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » **obnovi dogajanje v besedilu (podrobno in strnjeno) ali povzame dogajanje, pri čemer kronološko uredi dogodke oz. predstavi glavno in stransko dogajanje;**
- » **navede vzroke in posledice posameznih dogodkov/dejanj;**
- » **navede motive in jih opiše;**
- » **določi temo** ter navede in predstavi književna besedila na isto temo, pri tem izpostavi podobnosti/razlike med tematsko sorodnimi besedili in se do njih opredeli;
- » povzame sporočilo in se do njega opredeli v obsegu približno 30 besed;
- » **prepozna zgodovinsko snov;**
- » **tvori zaokroženo besedilo o dogajanju, motivih, temi, sporočilu in snovi, ki vsebuje najmanj 70 besed.**

TERMINI

- dogajanje (glavno in stransko) ◦ motiv ◦ tema (ljubezenska, socialna, domovinska, razpoloženska)
- sporočilo ◦ (zgodovinska) snov

AVTOR IN PRIPOVEDOVALEC

CILJI

Učenec:

O: ločuje avtorja od pripovedovalca oz. lirskega subjekta književnega besedila;

I: ločuje lirski subjekt od pripovedovalca;

I: prepozna vsevednega/tretjeosebne pripovedovalca, prvoosebne pripovedovalca in lirski subjekt;

SC (1.1.2.2)

I: zaznava pripovedovalčevo perspektivo oz. perspektivo lirskega subjekta in jo opiše.

SC (3.3.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

loči avtorja književnega besedila od pripovedovalca oz. lirskega subjekta, to pokaže tako, da **imenuje avtorja**, prepozna in poimenuje vsevednega/tretjeosebne pripovedovalca, prvoosebne pripovedovalca in lirski subjekt.

TERMINI

◦ avtor ◦ pripovedovalec ◦ lirski subjekt

KNJIŽEVNA PERSPEKTIVA

CILJI

Učenec:

- : doživlja in prepozna komično književno perspektivo;
- : ugotavlja, katere prvine v besedilu vzbujajo smeh in kako.
- SC (3.1.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » prepozna komično književno perspektivo;
- » v književnem besedilu najde humorne prvine in presoja njihov učinek.

TERMINI

- komična književna perspektiva

ZVRSTI KNJIŽEVNOSTI IN PREDELAVE KNJIŽEVNIH BESEDIL

OBVEZNO

OPIS TEME

Učenec z branjem in pogovorom ob prebranem ter raziskovanjem književnega besedila doživlja, razume, razčlenjuje, primerja in vrednoti pesemska, pripovedna, dramska besedila in predelave književnih besedil.

Razlikuje in predstavlja razločevalne značilnosti književnih zvrsti/vrst, jih primerja, analizira, sintetizira in vrednoti, pri čemer se izraža z ustrezno terminologijo predmeta in skrbi za ustrezno govorno in pisno raven svojega strokovnega jezika.

Razmerje med književnimi zvrstmi (glede na število obravnavanih ur) naj bo: 60 % pripovedništvo, 30 % pesništvo in 10 % dramatika.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Učenec zmožnost branja in pogovora o in ob književnem besedilu, zmožnost razlikovanja književnih zvrsti in vrst ter zmožnost predelav književnih besedil, ki jih je razvil v 2. VIO, sistematično nadgrajuje.

Učenec svoje znanje (poleg znanja, usvojenega v 2. VIO) pokaže tako, da: pri branju in pogovoru o in ob prebranem književnem besedilu vseh zvrsti in predelavah književnih besedil prepozna, razume in vrednoti posamezne prvine književnega besedila (piše in govori) ter uporablja ustrezne strokovne termine (književna oseba, književni prostor in čas, dogajanje, tema, sporočilo, motiv, snov, avtor, pripovedovalec, književna perspektiva). Učenec ob književnih besedilih različnih zvrsti in predelavah književnih besedil razume, uporablja in definira strokovne termine (literarnoteoretično in literarnozgodovinsko znanje).

Predelava književnega besedila je književno besedilo, ki je lahko preoblikovano v poljuben medij.

S predelavo književnega besedila učenec na drugačne načine doživlja književno besedilo in krepi svojo kulturno zmožnost. Odziva se tudi na sodobne predelave književnih besedil (različni mediji), ki so blizu mlademu bralcu.

Strip je besedilo, ki vključuje kombinacijo vizualnega (slikovnega) in tekstovnega (besedilnega) dela. Lahko je predelava književnega besedila ali povsem samostojno književno besedilo.

SC (1.1.2.2)

PESNIŠTVO

CILJI

Učenec:

○ bere, doživlja, pri čemer intuitivno in zavestno vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje, spoznava, opisuje, primerja in povzema značilnosti ter kritično vrednoti posamezne književne prvine pesemskega besedila;

SC (1.3.1.1)

○ razlikuje pesemsko besedilo od pripovednega in dramskega besedila;

○ prepozna, razume in utemeljuje razlike med izpovedno/lirsko in pripovedno/epsko pesmijo;

○ prepozna in imenuje vrsto rime (zaporedna, prestopna in oklepajoča);

○ doživlja, zaznava in razume posebnosti pesemskega jezika (npr. časovno in čustveno zaznamovane besede/besedne zveze, večpomenske besede/besedne zveze ter besede/besedne zveze s prenesenim pomenom) ter ugotavlja, kako te prvine v pesmi učinkujejo na bralca na doživljajski in pomenski;

○ v pesmi prepozna pesniška sredstva (npr. primero, metaforo, nagovor/ogovor, retorično vprašanje, vzklík, refren, pretiravanje, stopnjevanje), jih imenuje tudi z uporabo ustreznih strokovnih terminov in pojasnjuje njihov (estetski) učinek na bralca oz. na besedilo;

SC (1.1.2.2)

○ poimenuje, predstavlja in primerja teme ter sporočilnost pesmi;

SC (1.2.5.1)

! v likovni pesmi prepozna povezavo med likovnostjo in sporočilnostjo pesmi;

○ prepozna (ljudsko in klasično) balado in sonet (8. r., 9. r.);

○ opazuje in primerja pesemska besedila iste ali različne vrste ter pri tem predstavlja značilnosti dane vrste, pri čemer sodeluje z različnimi posamezniki in skupinami.

SC (5.2.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

» utemelji, zakaj besedilo uvrščamo v pesništvo;

» prepozna izpovedno/lirsko in pripovedno/epsko pesem in ob pesmi predstavi razlike, primerja izpovedno in pripovedno pesem;

» prepozna in poimenuje vrste kitic (dvovrstičnica, trivrstičnica/tercina, štirivrstičnica/kvartina);

» prepozna rimane besede ali verze, ki se rimajo, poimenuje vrsto rime (zaporedna, prestopna in oklepajoča);

- » v pesmi **najde pesniška sredstva** (**primero**, metaforo, nagovor, retorično vprašanje, vzklik, **refren**, pretiravanje, stopnjevanje), jih **poimenuje** in pojasni njihov (estetski) učinek na bralca oz. na besedilo;
- » navede in opiše bistvene značilnosti balade in soneta (8. r., 9. r.);
- » **predstavi**, primerja in ovrednoti **pesemska besedila** (**vrsta**, **tema**, sporočilnost, izpovedovalec, **verz**, **kitica**, ritem, **rima**, **pesniška sredstva**, **aktualizacija**) v besedilu, ki obsega najmanj 100 besed.

TERMINI

- izpovedna/lirska pesem ◦ pripovedna/epska pesem ◦ primera ◦ metafora ◦ retorično vprašanje ◦ vzklik
- refren ◦ balada ◦ sonet ◦ rima

PRIPOVEDNIŠTVO

CILJI

Učenec:

○: bere, doživlja, pri čemer intuitivno in zavestno vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje, spoznava, opisuje, primerja in povzema značilnosti ter kritično vrednoti posamezne književne prvine pripovednega besedila, natančneje v pripovedki, basni in bajki (7. r.), kratki zgodbi, romanu (8. r.) in črtici (9. r.);

SC (1.3.1.1)

○: opazuje in primerja pripovedna besedila iste ali različne vrste ter pri tem predstavlja značilnosti dane vrste in smiselno uporablja strokovne izraze;

SC (1.1.2.2)

○: opazuje, predstavlja in vrednoti slogovne postopke (opisovanje, subjektivno opisovanje, označevanje, pripovedovanje, dvogovor);

○: opazuje, predstavlja in vrednoti jezikovnoslogovne prvine v pripovednem besedilu.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

» utemelji, zakaj besedilo uvrščamo v pripovedništvo;

» prepozna vrsto pripovednega besedila in predstavi (zvrstne) značilnosti pripovedke, basni, bajke (7. r.), kratke zgodbe in romana (8. r.) ter črtice (9. r.);

» navede primere slogovno zaznamovanih jezikovnih prvin v književnem besedilu in pojasni njihov pomen;

» poimenuje, ponazori in opiše slogovne postopke v pripovednem besedilu (opisovanje, subjektivno opisovanje, označevanje, pripovedovanje, dvogovor);

» predstavi, primerja, ovrednoti in kritično presoja pripovedna besedila (književne prvine, zvrstne značilnosti, aktualizacija, slogovno zaznamovane jezikovne prvine in slogovne postopke v njih) v besedilu, ki obsega najmanj 100 besed.

TERMINI

◦ pripovedka ◦ basen ◦ bajka ◦ kratka zgodba ◦ roman ◦ črtica

DRAMATIKA

CILJI

Učenec:

O: bere, doživlja, pri čemer intuitivno in zavestno vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje, spoznava, opisuje, primerja in povzema značilnosti ter kritično vrednoti posamezne književne prvine dramskega besedila (v komediji);

SC (1.3.1.1)

O: opazuje in pojasnjuje komično perspektivo;

I: primerja in vrednoti dramska besedila, pri tem uporablja strokovne izraze.

SC (1.1.2.2)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » **prepozna dramsko besedilo** in ga opiše;
- » predstavi značilnosti komedije oz. komično perspektivo v komediji;
- » **predstavi**, primerja in ovrednoti **dramska besedila v besedilu, ki obsega najmanj 100 besed.**

TERMINI

- komedija
- odrska navodila

PREDELAVE KNJIŽEVNIH BESEDIL

CILJI

Učenec:

O: gleda/bere, doživlja, pri čemer intuitivno in zavestno vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje, spoznava, opisuje, primerja in povzema značilnosti ter vrednoti prvine predelav književnih besedil (gledališka predstava, strip);

SC (1.3.1.1)

I: po ogledu gledališke predstave, filma ali po branju stripa predstavlja svoje doživljanje, razumevanje in vrednotenje videnega.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

» predstavi in primerja **prvine gledališke predstave**;

» predstavi in vrednoti letno eno predelavo književnega besedila (gledališka predstava/film/strip).

TERMINI

◦ film ◦ strip ◦ gledališka predstava

(PO)USTVARJANJE OB KNJIŽEVNIH BESEDILIH

OBVEZNO

OPIS TEME

Učenec dejavno razvija ustvarjalno in (po)ustvarjalno zmožnost tako, da piše (po)ustvarjalna in razlagalna besedila oz. fragmente besedil o in ob književnih besedilih, v katere vključuje jezikovne in druge značilne prvine književnih besedil; tako razvija tudi zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja književnih besedil ter prvin književnega besedila. Pri tem upošteva tudi značilnosti dane književne zvrsti/vrste oz. neumetnostnega besedila o književnem besedilu.

Učenec z interpretativnim branjem razvija tehniko branja, izraža čustveni odnos do književnega besedila ter razumevanja književnega besedila.

Ustvarjanje besedila prepozna kot poseben govorni položaj. Pri govornem nastopanju učenec oblikuje besedilni svet in se pri tem opira na svoje (medbesedilne) izkušnje in znanje.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Učenec zmožnost govornega nastopanja, interpretativnega branja in pisanja (po)ustvarjalnih besedil, ki jo je razvil v 2. VIO, sistematično nadgrajuje.

Učenec svoje znanje (poleg znanja, usvojenega v 2. VIO) pokaže tako, da pri tvorjenju raznovrstnih (po)ustvarjalnih besedil in ob književnih besedilih sistematično razvija uporabo strokovnega jezika, hkrati pa uzavešča tudi znanja za uspešno tvorjenje, doživljanje in vrednotenje besedil.

Razlagalno besedilo predstavlja celostno in sklepno fazo, na katero mora biti učenec dobro pripravljen. Po branju in sprejemanju po modelu šolske interpretacije učitelj postopoma stopnjuje zmožnost pisanja, tako da je to pisanje naprej vodeno, nato ob pomoči opornih točk, nato pa samostojno. Učitelj učenca vodi tudi pri usvajanju vrste besedila, od obnove, opisa in oznake ter primerjave književnih junakov do primerjave, razlage, povzemanja in analize.

Razlagalno besedilo je ena izmed oblik preverjanja in ocenjevanja znanja pri pouku književnosti, s katerim učenec na podlagi navodil (ključnih besed, vprašanj, (ne)znanega odlomka besedila ipd.) v zaokroženem besedilu upovedi svoje odzivanje na prebrano literarno delo oz. literarna dela. Pri tem svoj odziv tudi razloži in utemelji.

SC (1.1.2.1)

GOVORNO NASTOPANJE

CILJI

Učenec:

- : vsako leto enkrat samostojno govorno nastopa;
- : izbrano književno besedilo se nauči na pamet: recitira/deklamira pesem in pokaže razumevanje pesmi, pesniške prvine in njihovo vlogo;
- : predstavlja svoje (po)ustvarjalno besedilo ali v šoli neobravnavano književno besedilo;
- : v igri vlog improvizira dramske fragmente (dialoge);
- : pripravlja predstavitev dramskih/pripovednih besedil, pri čemer upošteva jezikovno pravilnost, uporablja nebesedne prvine govorjenja in pojasni svojo vlogo v predstavitvi;
- : predstavlja razumevanje in doživljanje obravnavanega književnega besedila;
- I: v razrednem gledališču sodeluje pri uprizarjanju odlomka iz dramskega dela ali krajšega dramskega besedila, uprizarja svojo dramatizacijo krajšega besedila;
SC (1.3.4.1 | 1.3.1.1)
- I: oblikuje in posname kratko radijsko igro – zvočno plat dopolnjuje z radiofonskimi prvinami (s šumi, z glasbo, z drugimi zvoki).
SC (1.3.1.1 | 1.3.4.1 | 1.3.4.2 | 5.3.5.3 | 4.2.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » samostojno govorno nastopi (5–7 min.);
- » recitira/deklamira izbrano pesem na pamet, razloži pomen in vlogo pesniških prvin;
- » individualno ali skupinsko pripravi dramsko uprizoritev dramskega/pripovednega besedila;
- » z govornim nastopom predstavi v šoli obravnavano ali neobravnavano književno besedilo.

TERMINI

- govorni nastop
- deklamacija
- recitacija

INTERPRETATIVNO BRANJE

CILJI

Učenec:

- : razločno in doživeto glasno bere, recitira/deklamira pesemska besedila/pesmi; upošteva hitrost, register, intonacijo, barvo, členitev besedila s premori;
- : razločno in interpretativno glasno bere pripovedno besedilo, pri tem usklajuje zvočne prvine govora z dogajanjem v besedilu;
- : po vlogah glasno bere dramsko besedilo; pri tem nebesedno izraža spremembe razpoloženja oseb in govori čim naravnejše (v skladu z dogajanjem in okoliščinami dogajanja).

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » po pripravi interpretativno prebere besedilo;
- » s posebno govorico ponazori razpoloženje pesmi;
- » s posebno govorico ponazori razpoloženje književne osebe in dogajanje v pripovednem besedilu;
- » s posebno govorico ponazori razpoloženje osebe in dogajanje v dramskem besedilu (branje po vlogah, igra vlog/improvizacije/razredna gledališka predstava/radijska igra);
- » v besedilu loči govorico književnih oseb od odrskih navodil.

TERMINI

- interpretativno branje

PISANJE

CILJI

Učenec:

O: vsako leto piše vsaj eno (po)ustvarjalno besedilo, v obsegu od 200 do 350 besed (200 do 250 besed v 7. r., od 250 do 300 besed v 8. r., od najmanj 300 do 350 besed v 9. r.), pri tem uživa v ustvarjalnosti, se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih;

SC (1.3.4.1)

O: piše besedila, ki so povezana z doživljanjem, razumevanjem in vrednotenjem književnih oseb in njihovih motivov za ravnanje, teme, dogajalnega prostora in časa, vrste pripovedovalca, vzpostavljanjem komične perspektive (8. r.); »prevaja« dramsko besedilo v pripovedno/pesemsko in pesemsko v pripovedno besedilo;

O: piše basen, bajko, pripovedko (7. r.); pismo/fiktivni dnevnik književne osebe, kratko realistično pripoved na podlagi časopisne vesti (8. r.); črtico (9. r.); pesem, likovno pesem/pesem lepljenko, pri čemer lahko uporablja digitalna orodja;

SC (4.2.4.1)

O: piše obnovo (dela) književnega besedila;

I: piše neumetnostna besedila o književnem besedilu (oceno besedila) (8., 9. r.);

O: vsako leto piše vsaj eno razlagalno besedilo ob književnih besedilih v obsegu najmanj 250 besed (8. r.) in najmanj 300 do 350 besed (9. r.), v katerem predstavlja razumevanje in doživljanje obravnavanega oz. neznanega književnega besedila;

O: analizira eno ali dve prvini v besedilu ali odlomku, npr. književne osebe, književni prostor in čas, slog pripovedovanja;

I: na podlagi literarnovednega znanja sintetizira spoznanja o besedilu, izraža vrednostne sodbe o njem ter jih utemeljuje, preučuje, primerja, predstavlja življenje in delo avtorja ter njegovega časa;

O: primerja književna besedila in jih vrednoti.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

» napiše poustvarjalno besedilo v obsegu najmanj 200 besed (7. r.), najmanj 250 besed (8. r.), najmanj 300 besed (9. r.), v katerem pokaže zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja književnih besedil: npr. književnih oseb in njihovih motivov za ravnanje, dogajalnega prostora in časa, ločevanja teme in motiva, prevzemanja perspektive vsevednega oz. prvoosebne pripovedovalca, vzpostavljanja komične književne perspektive;

- » napiše ustvarjalno besedilo v predvidenem obsegu: bajko, pripovedko (7. r.: najmanj 200 besed); pismo/fiktivni dnevnik književne osebe, kratko realistično pripoved na podlagi medijskega besedila (8. r.: najmanj 250 besed), črtico (9. r.: najmanj 300 besed);
- » napiše razlagalno besedilo o književnih besedilih v obsegu najmanj 250 besed (8. r.) in najmanj 300 besed (9. r.).

TERMINI

- basen ◦ bajka ◦ pripovedka ◦ fantastična zgodba ◦ pismo/dnevnik književne osebe ◦ realistična pripoved
- časopisna vest ◦ črtica ◦ obnova ◦ povzetek ◦ oglasno besedilo

KNJIŽEVNO ZNANJE

OBVEZNO

OPIS TEME

Tema zajema razvijanje zmožnosti doživljanja, razumevanja in vrednotenja književnih besedil ter pridobivanje literarnovednega znanja, in sicer ob spodnjih besedilih in avtorjih. Eno knjigo na leto učenec prebere tudi za domače branje (lahko izmed predlogov v Dodatnih pojasnilih za temo).

	Obvezna književna besedila
7. razred	- Ljudska: Pegam in Lambergar ali T. Pavček: Majnice, fulaste pesmi F. Levstik: Martin Krpan
8. razred	F. Prešeren: Povodni mož - kratka pripoved iz obdobja med romantiko in realizmom ali iz sodobne slovenske književnosti, npr. J. Kersnik: Mačkova očeta/ena pripoved iz zbirke M. Dolenc: Kako dolg je čas (npr. Vražji trilček v času plime)
9. razred	F. Prešeren: Zdravljica I. Cankar: Bobi/ena črtica iz zbirke Moje življenje

	Življenje književnikov in njihovo literarno ustvarjanje
7. razred	Fran Levstik, Tone Pavček, Josip Jurčič
8. razred	Anton Tomaž Linhart, Valentin Vodnik, France Prešeren, Janko Kersnik
9. razred	Primož Trubar, Simon Gregorčič, Ivan Cankar, Oton Župančič, Srečko Kosovel
V vsakem razredu še en sodobni avtor, npr.:	Saša Vegri, Bina Štampe Žmavc, Slavko Pregel, Feri Lainšček, Desa Muck, Janja Vidmar, Andrej Rozman - Roza, Vinko Möderndorfer, Igor Karlovšek, Nataša Konc Lorenzutti, Marjana Moškrič, Neli Filipič, Suzana Tratnik

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

	Domače branje (eno besedilo v šolskem letu, npr. eno od predlaganih na spodnjem seznamu)
7. razred	- Slovenske pripovedke in bajke (tudi spletni viri) - Janez Trdina: Bajke in povesti o Gorjancih - Angelo Cerkenik: Ovčar Runo - Bina Štampe Žmavc: Roža v srcu - Damjan Šinigoj: Iskanje Eve (tudi e-knjiga) - Desa Muck: (e-knjigi) Pod milim nebom/Blazno resno slavni - Dim Zupan: Trnovska mafija/Štirinajst in pol - Feri Lainšček: Ajša Najša (tudi e-knjiga)/Ne/Življenje nima naslova - Igor Karlovšek: zbirka Ognjeno pleme (Zmage in porazi/V ujetništvu/Velika bitka/Sotočje; (tudi e-knjige) - Janja Vidmar: Elvis Škorc, genialni štor (tudi e-knjiga)/Otroci sveta - Lovro Kuhar – Prežihov Voranc: Solzice (tudi e-knjiga) - Miha Mazzini: Zvezde vabijo (tudi e-knjiga) - Slavko Pregl: Odprava zelenega zmaja (tudi e-knjiga)/Srebro iz modre špilje (tudi e-knjiga) - Peter Svetina: Ropotarna - Andrej Rozman - Roza: Predpravljuje in popovedke - Josip Jurčič: Kozlovska sodba v Višnji Gori - Ervin Fritz: Vrane

Domače branje (eno besedilo v šolskem letu, npr. eno od predlaganih na spodnjem seznamu)	
8. razred	- Nataša Konc Lorenzutti: Gremo mi v tri krasne/Avtobus ob treh (tudi e-knjiga) - Fran Saleški Finžgar: Pod svobodnim soncem (tudi prirejeno) - Janez Mušič: Zgodbe o Prešernu (tudi e-knjiga) - Aksinja Kermauner: In zmaj je pojedel sonce - Andrej Rozman - Roza: Pesmi iz galerije - Desa Muck: (tudi e-knjiga) Nebo v očesu lipicanca/Hči lune/Lažnjiva Suzi - Eneja Kobal: Teža življenja - Igor Karlovšek: Gimnazijec/Pobeg (tudi e-knjiga) - Irena Androjna: Modri otok (tudi e-knjiga) - Ivan Sivec: Finta v levo/Zadnji mega žur (tudi e-knjiga)/Resnica o Prešernu (tudi e-knjiga) - Ivan Tavčar: Med gorami (tudi e-knjiga) - Janja Vidmar: Princeska z napako (tudi e-knjiga)/Počitniška grozljivka/Mama ne sme izvedeti (tudi e-knjiga) - Janko Kersnik: Kmetske slike (tudi e-knjiga) - Neli Kodrič Filipič: Na drugi strani - Saša Vegri: Naročje kamenčkov - Vinko Möderndorfer: Jaz sem Andrej (tudi e-knjiga)/Sončnica (tudi e-knjiga) - Žiga X. Gombač: NK Svoboda (tudi e-knjiga)/Znamenitni - Mate Dolenc: Mali princ z otoka (tudi e-knjiga) - Tadej Golob: Zlati zob - Tone Partljič: Hotel sem prijeto sonce - Niko Grafenauer: Skrivnosti
9. razred	- Vinko Möderndorfer: Romeo in Julija iz sosednje ulice/Kit na plaži (tudi e-knjiga) - Aksinja Kermauner: Berenikini kodri - Boštjan Gorenc - Pižama, Jaka Vukotič: Reformatorji v stripu - Boštjan Gorenc - Pižama, Tanja Komadina: Moj lajf - Damijan Šinigoj: Kjer veter spi (tudi e-knjiga) - Evald Flisar: Poglej skozi okno - Ivan Cankar: Moje življenje - Janja Vidmar: ZOO (tudi e-knjiga)/Črna vrana (tudi e-knjiga)/Debeluška (tudi e-knjiga)/Baraba/Stvor - Neli Kodrič Filipič: Povej mi po resnici/Solze so za luzerje (tudi e-knjiga) - Simona Kopinšek: Ljubezenske - Suzana Tratnik: Ava - Andrej E. Skubic: Lahko bi umrl na tem kavču z mano - Branka Jurca: Ko zorijo jagode - Špela Frlic: Bleščivka - Igor Saksida, Rok Terkaj – Trkaj: Kla kla klasika - Boštjan Gorenc – Pižama: sLOLvski klasiki 1

SLOVSTVENA FOLKLORA, KNJIŽEVNIKI IN NJIHOVA DELA

CILJI

Učenec:

○: prepozna, razume in predstavlja besedila slovstvene folklorne in njene značilnosti;

- : spozna in predstavlja avtorjevo življenje, povezano s pisanjem, ter njegovo književno delo;
- : pozna, primerja in aktualizira obvezna in izbirna književna dela;
- !: *vrednoti književna dela posameznih avtorjev;*
- !: *vrednoti, primerja in aktualizira besedilo slovstvene folklore in umetno besedilo z enako/podobno tematiko oz. sporočilom;*

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » predstavi besedila in pozna značilnosti slovstvene folklore;
- » pozna delo posameznega avtorja in zna predstaviti dejstva, povezana z njegovim ustvarjanjem, in sicer govorno in pisno (50 besed);
- » pozna, primerja in *ovrednoti* posamezna književna dela obveznih in izbirnih avtorjev v obsegu najmanj 150 besed (7. r.), najmanj 200 besed (8. r.), najmanj 250 besed (9. r.).

TERMINI

◦ avtor ◦ književnik ◦ avtorsko književno besedilo ◦ besedilo slovstvene folklore ◦ literarnozgodovinska obdobja in smeri

LITERARNOTEORETIČNO ZNANJE

CILJI

Učenec:

- : prepoznavna, razume in uporablja literarnoteoretične pojme;
- : prepoznavna, razume in utemeljuje značilnosti književnih zvrsti (pripovedništvo, pesništvo, dramatika);
- : prepoznavna in razume glavno dogajanje in stransko dogajanje (7. r.);
- : prepoznavna in razume temo (ljubezenska – 7. r., socialna – 8. r., domovinska – 9. r., razpoloženska – 9. r.), sporočilo (7., 8., 9. r.);
- : prepoznavna in razume motiv (9. r.);
- : prepoznavna, poimenuje, razlaga in predstavlja značilnosti basni (7. r.), pripovedke (7. r.), bajke (7. r.), stripa (7. r.), gledališke predstave (7. r.), balade (8. r.), romance (8. r.), kratke zgodbe (8. r.), romana (8. r.), črtice (9. r.), likovne pesmi (9. r.);
- !: *prepoznavna prvoosebnega pripovedovalca (7. r.) ter ločuje med vsevednim/tretjeosebnim in prvoosebnim pripovedovalcem (9. r.);*
- : prepoznavna, spoznava, uporablja in razlikuje nagovor (7. r.), retorično vprašanje (9. r.), vzklik (7. r.), zaporedno, oklepajočo, prestopno rimo (8. r.), pretiravanje (7. r.), zamenjan vrstni red (7. r.), primeri (8. r.), stopnjevanje (8. r.), zvočno slikanje/onomatopoijsko (8. r.), metaforo (9. r.), refren (9. r.);
- : prepoznavna komedijo;
- : prepoznavna in razlikuje med izpovedno/lirsko pesmijo (8. r.) in pripovedno/epsko pesmijo (8. r.).

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » **pozna, razume in uporabi literarnovedne termine:** **glavno dogajanje** (7. r.), **stransko dogajanje** (7. r.), **tema** (ljubezenska – 7. r.), prvoosebni pripovedovalec (7. r.), nagovor (7. r.), retorično vprašanje (9. r.), vzklik (7. r.), zaporedna, oklepajoča, prestopna rima (8. r.), pretiravanje (7. r.), zamenjan vrstni red (7. r.), **pripovedka** (7. r.), **basen** (7. r.), **bajka** (7. r.), film (7. r.), strip (7. r.), **gledališka predstava** (7. r.); **tema** (socialna – 8. r.), komična perspektiva (8. r.), **izpovedna/lirska pesem** (8. r.), **pripovedna/epska pesem** (8. r.), **primera** (8. r.), stopnjevanje (8. r.), balada (8. r.), sonet (8. r.), **komedija** (8. r.), odrska navodila (8. r.), **kratka zgodba** (8. r.), **roman** (8. r.), onomatopoijsko/zvočno slikanje (8. r.); **tema** (domovinska – 9. r., razpoloženska – 9. r.), motiv (9. r.), **sporočilo** (9. r.), (zgodovinska), snov (9. r.), **metafora** (9. r.), vsevedni/tretjeosebni pripovedovalec (9. r.), **refren** (9. r.), **likovna pesem** (9. r.).

TERMINI

◦ glavno dogajanje ◦ stransko dogajanje ◦ motiv ◦ tema ◦ sporočilo ◦ snov ◦ pripovedovalec ◦ komična
perspektiva ◦ retorično vprašanje ◦ zamenjan vrstni red ◦ zvočno slikanje/onomatopoiija ◦ refren ◦ likovna
pesem ◦ izpovedna/lirska pesem ◦ pripovedna/epska pesem ◦ primera ◦ stopnjevanje ◦ balada
◦ pripovedka ◦ basen ◦ bajka ◦ črtica ◦ roman ◦ metafora ◦ komedija ◦ gledališka predstava ◦ film ◦ strip

LITERARNOZGODOVINSKO ZNANJE

CILJI

Učenec:

- : navaja bistvene značilnosti literarnozgodovinskih obdobj in smeri ter izbrane predstavnike in njihova dela: pismenstvo, protestantizem, razsvetljenstvo, romantika, realizem, moderna (nova romantika), književnost po drugi svetovni vojni/sodobna književnost;
- : slovenske avtorje razvršča v literarnozgodovinska obdobja ter predstavlja njihovo vlogo v razvoju slovenskega jezika in književnosti.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » predstavi literarnozgodovinska obdobja (čas, pomen, avtorji), in sicer: **pismenstvo**, **protestantizem**, **razsvetljenstvo**, **romantika**, **realizem**, **moderna** (nova romantika), književnost po drugi svetovni vojni/sodobna književnost;
- » **razvrsti slovenske avtorje v literarnozgodovinska obdobja** ter predstavi njihovo vlogo v razvoju slovenskega jezika in književnosti.

TERMINI

○ pismenstvo ○ protestantizem ○ razsvetljenstvo ○ romantika ○ realizem ○ moderna ○ književnost po drugi svetovni vojni

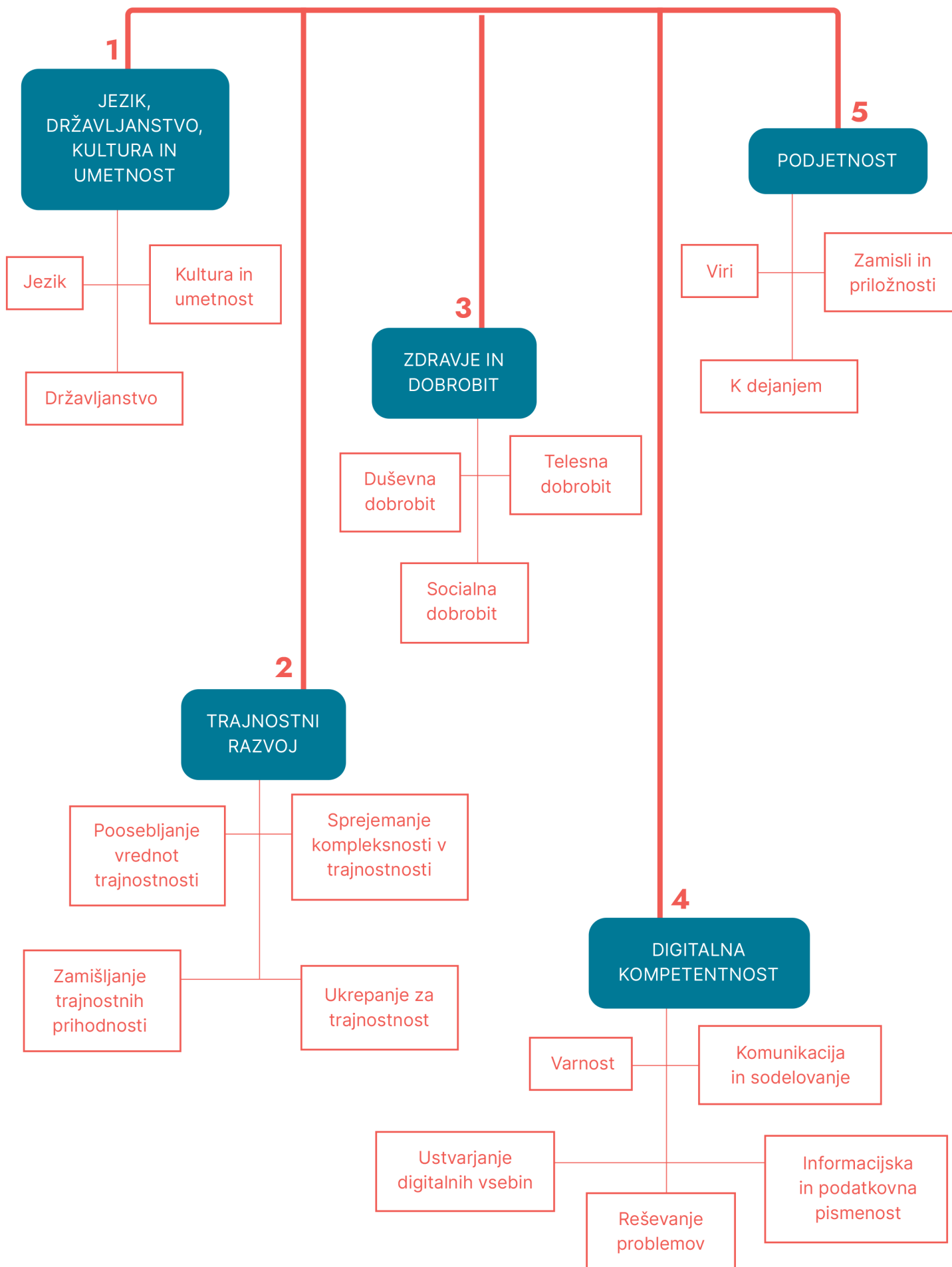
VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

PRILOGE

KLJUČNI CILJI PO PODROČJIH SKUPNIH CILJEV

1 /// JEZIK, DRŽAVLJANSTVO, KULTURA IN UMETNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

1.1 JEZIK

1.1.1 Strokovna besedila	1.1.1.1 Pri posameznih predmetih razvija zmožnost izražanja v različnih besedilnih vrstah (referat, plakat, povzetek, opis, pogovor itd.).
1.1.2 Strokovni jezik	1.1.2.1 Se zaveda, da je učenje vsebine posameznega predmeta hkrati tudi spoznavanje njegove strokovne terminologije; torej učenje jezika na ravni poimenovanj za posamezne pojme in na ravni logičnih povezav. 1.1.2.2 Se izraža z ustrezno terminologijo predmeta in skrbi za ustrezno govorno ter pisno raven svojega strokovnega jezika.
1.1.3 Univerzalni opis jezika kot sistema	(pri vseh predmetih:) 1.1.3.1 Se zaveda podobnosti ter razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi gradiv v tujih jezikih, pri uporabi prevajalnikov, velikih jezikovnih modelov, avtomatsko prevedenih spletnih strani itd. (pri vseh jezikovnih predmetih:) 1.1.3.2 Se zaveda, da različne jezike lahko opisujemo na podoben način; pri pouku tujih jezikov zato uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega jezika, in obratno: zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi.
1.1.4 Razumevanje pomena branja	1.1.4.1 Pri vseh predmetih redno bere, izbira raznolika bralna gradiva, jih razume, poglobljeno analizira in kritično vrednoti.
1.1.5 Jezik in nenasilna komunikacija	1.1.5.1 Razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo.

1.2 DRŽAVLJANSTVO

1.2.1 Poznavanje in privzemanje človekovih pravic ter dolžnosti kot temeljnih vrednot in osnov državljanske etike	1.2.1.1 Pozna, razume in sprejema človekove pravice kot skupni evropski in ustavno določeni okvir skupnih vrednot ter etike. 1.2.1.2 Razume, da so človekove pravice univerzalne in nepogojene, da uveljavljajo vrednote svobode in enakosti. 1.2.1.3 Razume in sprejema, da je obstoj pravic pogojen s spoštovanjem individualne dolžnosti do enake pravice drugega. 1.2.1.4 Razume in sprejema, da je dolžnost do enake pravice drugega dolžnost zaradi dolžnosti (ne le pravica zaradi individualnega interesa). 1.2.1.5 Razume in sprejema človekove pravice in dolžnosti kot osnovno, vsem državljanom skupno etiko (moralo), ki uveljavlja vrednote spoštovanja človekovega dostojanstva, pravičnosti, resnice, zakona, lastnine, nediskriminacije in strpnosti.
1.2.2 Etična refleksija	1.2.2.1 Spozna, da obstajajo moralna vprašanja, pri katerih ni vnaprej danih od vseh sprejetih odgovorov. 1.2.2.2 Razvija občutljivost za moralna vprašanja ter sposobnost, da o njih razmišlja skupaj z drugimi.
1.2.3 Sodelovanje z drugimi v skupnosti in za skupnost	1.2.3.1 Z namenom uresničevanja skupnega dobrega sodeluje z drugimi ter podaja in uresničuje predloge, ki kakovostno spreminjajo skupnosti. 1.2.3.2 Prek lastnega delovanja ozavešča pomen skrbi za demokratično skupnost ter krepi zavedanje o pomenu pripadnosti skupnosti za lastnodobrobit in dobrobit drugih.
1.2.4 Aktivno državljanstvo in politična angažiranost	1.2.4.1 Ob zavedanju pozitivnega pomena politike kot skupnega reševanja izzivov in skrbi za dobrobit vseh, pa tudi iskanja kompromisov in preseganja konfliktov, pozna raznolike oblike demokratičnega političnega angažiranja in se vključuje v politične procese, ki vplivajo na življenja ljudi.
1.2.5 Znanje za kritično mišljenje, za aktivno državljansko držo	1.2.5.1 Uporabi znanja vsakega predmetnega področja za kritično in aktivno državljansko držo.

1.3 KULTURA IN UMETNOST

1.3.1 Sprejemanje, doživljanje in vrednotenje kulture in umetnosti	1.3.1.1 Intuitivno ali zavestno (individualno in v skupini) vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje in procesov ustvarjanja ter ob tem prepozna lastna doživetja in se vživlja v izkušnjo drugega itd.).
1.3.2 Raziskovanje in spoznavanje kulture ter umetnosti	1.3.2.1 Raziskuje in spozna kulturo, umetnost, umetniške zvrsti ter njihova izrazna sredstva v zgodovinskem in kulturnem kontekstu.
1.3.3 Izražanje v umetnosti in z umetnostjo	1.3.3.1 Je radoveden in raziskuje materiale in umetniške jezike, se z njimi izraža, razvija domišljijo ter pogloblja in širi znanje tudi na neumetniških področjih.
1.3.4 Uživanje v ustvarjalnem procesu ter dosežkih kulture in umetnosti	1.3.4.1 Uživa v ustvarjalnosti, se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih. 1.3.4.2 V varnem, odprtem in spodbudnem učnem okolju svobodno izraža želje in udejanja ustvarjalne ideje.
1.3.5 Živi kulturo in umetnost	1.3.5.1 Živi kulturo in umetnost kot vrednoto v domačem in šolskem okolju ter prispeva k razvoju šole kot kulturnega središča in njenemu povezovanju s kulturnim in z družbenim okoljem.

2 /// TRAJNOSTNI RAZVOJ

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

2.1 POOSEBLJANJE VREDNOT TRAJNOSTNOSTI

2.1.1 Vrednotenje trajnostnosti	2.1.1.1 Kritično oceni povezanost lastnih vrednot in vrednot družbe s trajnostnostjo glede na svoje trenutne zmožnosti ter družbeni položaj.
2.1.2 Podpiranje pravičnosti	2.1.2.1 Pri svojem delovanju upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti ter sočutja.
2.1.3 Promoviranje narave	2.1.3.1 Odgovoren odnos do naravnih sistemov gradi na razumevanju njihove kompleksnosti in razmerij med naravnimi ter družbenimi sistemi.

2.2 SPREJEMANJE KOMPLEKSNOSTI V TRAJNOSTNOSTI

2.2.1 Sistemsko mišljenje	2.2.1.1 K izbranemu problemu pristopa celostno, pri čemer upošteva povezanost okoljskega, gospodarskega in družbenega vidika. 2.2.1.2 Presoja kratkoročne in dolgoročne vplive delovanja posameznika in družbenih skupin v družbi, družbe na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.2.2 Kritično mišljenje	2.2.2.1 Kritično presoja informacije, poglede in potrebe o trajnostnem razvoju z vidika naravnega okolja, živih bitij in družbe, pri čemer upošteva različne poglede, pogoje z osebnim, socialnim in kulturnim ozadjem.
2.2.3 Formuliranje problema	2.2.3.1 Pri opredelitvi problema upošteva značilnosti problema – (ne)jasnost, (ne)opredeljenost, (ne)določljivost problema – in lastnosti reševanja – (ne)definirane, (ne)sistemske rešitve – ter vpletenost deležnikov.

2.3 ZAMIŠLJANJE TRAJNOSTNIH PRIHODNOSTI

2.3.1 Pismenost za prihodnost	2.3.1.1 Na podlagi znanja, znanstvenih dognanj in vrednot trajnostnosti razume ter vrednoti možne, verjetne in želene trajnostne prihodnosti (scenarije). 2.3.1.2 Presoja dejanja, ki so potrebna za doseganje želene trajnostne prihodnosti.
2.3.2 Prilagodljivost	2.3.2.1 V prizadevanju za trajnostno prihodnost tvega in se kljub negotovostim prilagaja ter sprejema trajnostne odločitve za svoja dejanja.
2.3.3 Raziskovalno mišljenje	2.3.3.1 Pri načrtovanju in reševanju kompleksnih problemov/-atik trajnostnosti uporablja in povezuje znanja in metode različnih znanstvenih disciplin ter predlaga ustvarjalne in inovativne ideje in rešitve.

2.4 UKREPANJE ZA TRAJNOSTNOST

2.4.1 Politična angažiranost	2.4.1.1 Ob upoštevanju demokratičnih načel kritično vrednoti politike z vidika trajnostnosti ter sodeluje pri oblikovanju trajnostnih politik in prakse na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.4.2 Kolektivno ukrepanje	2.4.2.1 Pri prizadevanju in ukrepanju za trajnostnost upošteva demokratična načela in aktivno ter angažirano (konstruktivno) sodeluje z drugimi.
2.4.3 Individualna iniciativa	2.4.3.1 Se zaveda lastnega potenciala in odgovornosti za trajnostno delovanje in ukrepanje na individualni, kolektivni ter politični ravni.

3 /// ZDRAVJE IN DOBROBIT

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

3.1 DUŠEVNA DOBROBIT

3.1.1 Samozavedanje	3.1.1.1 Zaznava in prepoznavna lastno doživljanje (telesne občutke, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) ter lastno vedenje. 3.1.1.2 Skozi izkušnje razume povezanost različnih vidikov lastnega doživljanja (telesni občutki, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) v specifičnih situacijah (npr. ob doživljanju uspeha in neuspeha v učnih in socialnih situacijah).
3.1.2 Samouravnavanje	3.1.2.1 Uravnava lastno doživljanje in vedenje (npr. v stresnih učnih in socialnih situacijah). 3.1.2.2 Razvija samozaupanje in samospoštovanje. 3.1.2.3 Se učinkovito spoprijema z negotovostjo in kompleksnostjo. 3.1.2.4 Učinkovito upravlja, organizira čas učenja in prosti čas.
3.1.3 Postavljanje ciljev	3.1.3.1 Prepoznavna lastne interese, lastnosti, močna in šibka področja ter v skladu z njimi načrtuje kratkoročne in dolgoročne cilje (vezane na duševno, telesno, socialno in učno področje). 3.1.3.2 Spremlja doseganje in spreminjanje načrtovanih ciljev. 3.1.3.3 Razvija zavzetost in vztrajnost ter krepi zmožnosti odložitve nagrade.
3.1.4 Prožen način razmišljanja	3.1.4.1 Razvija osebno prožnost, razvojno miselno naravnost, radovednost, optimizem in ustvarjalnost. 3.1.4.2 Učinkovito se spoprijema s problemskimi situacijami, ki zahtevajo proaktivno miselno naravnost.
3.1.5 Odgovornost in avtonomija	3.1.5.1 Krepi odgovornost, avtonomijo in skrbi za osebno integriteto.

3.2 TELESNA DOBROBIT

3.2.1 Gibanje in sedenje	3.2.1.1 Razume pomen vsakodnevnega gibanja za zdravje in dobro počutje. 3.2.1.2 Razvija pozitiven odnos do gibanja. 3.2.1.3 Vključuje se v različne gibalne dejavnosti, tudi tiste, ki razbremenijo naporen vsakdan. 3.2.1.4 Razume škodljivosti dolgotrajnega sedenja, razvija navade za prekinitev in zmanjšanje sedenja.
3.2.2 Prehrana in prehranjevanje	3.2.2.1 Razume pomen uravnotežene prehrane. 3.2.2.2 Razvija navade zdravega prehranjevanja. 3.2.2.3 Oblikuje pozitiven odnos do hrane in prehranjevanja.
3.2.3 Sprostitev in počitek	3.2.3.1 Razume pomen počitka in sprostitve po miselnem ali telesnem naporu. 3.2.3.2 Spozna različne tehnike sproščanja in uporablja tiste, ki mu najbolj koristijo. 3.2.3.3 Razume pomen dobrih spalnih navad za učinkovito telesno in miselno delovanje ter ravnanje.
3.2.4 Varnost	3.2.4.1 Spozna različne zaščitne ukrepe za ohranjanje zdravja. 3.2.4.2 Ravna varno in odgovorno, pri čemer skrbi za ohranjanje zdravja sebe in drugih.
3.2.5 Preventiva pred različnimi oblikami zasvojenosti	3.2.5.1 Usvaja znanje o oblikah in stopnjah zasvojenosti ter o strategijah, kako se jim izogniti oz. jih preprečiti z zdravim življenjskim slogom.

3.3 SOCIALNA DOBROBIT

3.3.1 Socialno zavedanje in zavedanje raznolikosti	3.3.1.1 Ozavešča lastno doživljanje in vedenje v odnosih z drugimi. 3.3.1.2 Zaveda se in prepoznava raznolikosti v ožjem (oddelek, vrstniki, družina) in širšem okolju (šola, lokalna skupnost, družba).
3.3.2 Komunikacijske spretnosti	3.3.2.1 Razvija spretnosti aktivnega poslušanja, asertivne komunikacije, izražanja interesa in skrbi za druge.
3.3.3 Sodelovanje in reševanje konfliktov	3.3.3.1 Konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov na različnih področjih. 3.3.3.2 Krepi sodelovalne veščine, spretnosti vzpostavljanja in vzdrževanja kakovostnih odnosov v oddelku, družini, šoli, širši skupnosti, temelječih na spoštljivem in asertivnem komuniciranju ter enakopravnosti.
3.3.4 Empatija	3.3.4.1 Krepi zmožnosti razumevanja in prevzemanja perspektive drugega. 3.3.4.2 Prepoznavna meje med doživljanjem sebe in drugega. 3.3.4.3 Uravnava lastno vedenje v odnosih, upoštevajoč več perspektiv hkrati.
3.3.5 Prosocialno vedenje	3.3.5.1 Krepi prepoznavanje in zavedanje potrebe po nudenju pomoči drugim. 3.3.5.2 Prepoznavna lastne potrebe po pomoči in strategije iskanja pomoči. 3.3.5.3 Krepi družbeno odgovornost.

4 /// DIGITALNA KOMPETENTNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

4.1 INFORMACIJSKA IN PODATKOVNA PISMENOST

4.1.1 Brskanje, iskanje in filtriranje podatkov, informacij ter digitalnih vsebin	4.1.1.1 Izraža informacijske potrebe, išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih ter izboljšuje osebne strategije iskanja.
4.1.2 Vrednotenje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.2.1 Analizira, primerja in kritično vrednoti verodostojnost in zanesljivost podatkov, informacij in digitalnih vsebin.
4.1.3 Upravljanje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.3.1 Podatke zbira, obdeluje, prikazuje in shranjuje na najustreznejša mesta (trdi disk, oblak, USB itd.), tako da jih zna kasneje tudi najti.

4.2 KOMUNIKACIJA IN SODELOVANJE

4.2.1 Interakcija z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.1.1 Sporazumeva se z uporabo različnih digitalnih tehnologij in razume ustrezna sredstva komunikacije v danih okoliščinah.
4.2.2 Deljenje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.2.1 Deli podatke, informacije in digitalne vsebine z drugimi z uporabo ustreznih digitalnih tehnologij. Deluje v vlogi posrednika in je seznanjen s praksami navajanja virov ter avtorstva.
4.2.3 Državljsko udejstvovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.3.1 Išče in uporablja portale za udejstvovanje v družbi. Poišče skupine, ki zastopajo njegove interese, s pomočjo katerih lahko aktivno daje predloge za spremembe.
4.2.4 Sodelovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.4.1 Z digitalnimi orodji soustvarja skupno vsebino in se zavzema za krepitev sodelovanja med člani.
4.2.5 Spletni bonton	4.2.5.1 Pri uporabi digitalnih tehnologij in omrežij prilagaja svoje vedenje pričakovanjem ter pravilom, ki veljajo v določeni skupini.
4.2.6 Upravljanje digitalne identitete	4.2.6.1 Ustvari eno ali več digitalnih identitet in z njimi upravlja, skrbi za varovanje lastnega ugleda ter za ravnanje s podatki, ki nastanejo z uporabo številnih digitalnih orodij in storitev v različnih digitalnih okoljih.

4.3 USTVARJANJE DIGITALNIH VSEBIN

4.3.1 Razvoj digitalnih vsebin	4.3.1.1 Ustvarja in ureja digitalne vsebine v različnih formatih.
4.3.2 Umeščanje in poustvarjanje digitalnih vsebin	4.3.2.1 Digitalne vsebine obogati z dodajanjem slik, glasbe, videoposnetkov, vizualnih efektov idr.
4.3.3 Avtorske pravice in licence	4.3.3.1 Pozna licence in avtorske pravice. Spoštuje pravice avtorjev in jih ustrezno citira.
4.3.4 Programiranje	4.3.4.1 Zna ustvariti algoritem za rešitev enostavnega problema. Zna odpraviti preproste napake v programu.

4.4 VARNOST

4.4.1 Varovanje naprav	4.4.1.1 Deluje samozaščitno; svoje naprave zaščiti z ustreznimi gesli, programsko opremo in varnim ravnanjem, jih ne pušča brez nadzora v javnih prostorih idr.
4.4.2 Varovanje osebnih podatkov in zasebnosti	4.4.2.1 Varuje osebne podatke in podatke drugih ter prepozna zaupanja vredne ponudnike digitalnih storitev.
4.4.3 Varovanje zdravja in dobrobiti	4.4.3.1 Digitalno tehnologijo uporablja uravnoteženo, skrbi za dobro telesno in duševno dobrobit ter se izogiba negativnim vplivom digitalnih medijev.
4.4.4 Varovanje okolja	4.4.4.1 Zaveda se vplivov digitalnih tehnologij in njihove uporabe na okolje.

4.5 REŠEVANJE PROBLEMOV

4.5.1 Reševanje tehničnih težav	4.5.1.1 Prepozna tehnične težave pri delu z napravami ali digitalnimi okolji ter jih rešuje.
4.5.2 Prepoznavanje potreb in opredelitev tehnoloških odzivov	4.5.2.1 Prepozna in ocenjuje potrebe, izbira ter uporablja digitalna orodja in jih prilagaja lastnim potrebam.
4.5.3 Ustvarjalna uporaba digitalne tehnologije	4.5.3.1 S pomočjo digitalne tehnologije ustvarja rešitve in novosti v postopkih ter izdelkih.
4.5.4 Prepoznavanje vrzeli v digitalnih kompetencah	4.5.4.1 Prepozna vrzeli v svojih digitalnih kompetencah, jih po potrebi izboljšuje in dopolnjuje ter pri tem podpira tudi druge.

5.1 ZAMISLI IN PRILOŽNOSTI

5.1.1 Odkrivanje priložnosti	5.1.1.1 Prepoznavava avtentične izzive kot priložnosti za ustvarjanje vrednost zase in za druge.
5.1.2 Ustvarjalnost in inovativnost	5.1.2.1 Pri reševanju izzivov na ustvarjalen način uporablja znanje in izkušnje za ustvarjanju boljših rešitev.
	5.1.2.2 Pripravi nabor možnih rešitev izziva, pri čemer stremi k oblikovanju vrednosti za druge.
5.1.3 Vizija	5.1.3.1 Oblikuje vizijo prihodnosti, ki vključuje odgovore na vprašanja, kaj namerava početi v prihodnosti, kakšen želi postati in kakšno skupnost želi sooblikovati.
5.1.4 Vrednotenje zamisli	5.1.4.1 Vrednoti rešitve ob upoštevanju kriterijev po načelu ustvarjanja dobrobiti za druge in izbere ustrezno rešitev.
5.1.5 Etično in trajnostno razmišljanje	5.1.5.1 Prepozna in ovrednoti vpliv svojih odločitev ter ravnanj na skupnost in okolje.

5.2 VIRI

5.2.1 Samozavedanje in samoučinkovitost	5.2.1.1 Prepozna svoje želje, močna in šibka področja ter zaupa, da lahko pozitivno vpliva na ljudi in situacije.
5.2.2 Motiviranost in vztrajnost	5.2.2.1 Je pozitivno naravnani, samozavesten in osredotočen na proces reševanja izziva.
	5.2.2.2 Vztraja pri opravljanju kompleksnejših nalog.
5.2.3 Vključevanje virov	5.2.3.1 Pridobi podatke in sredstva (materialna, nematerialna in digitalna), potrebne za prehod od zamisli k dejanjem, s katerimi odgovorno in učinkovito upravlja, pri čemer upošteva učinkovito izrabo lastnega časa in finančnih sredstev.
5.2.4 Vključevanje človeških virov	5.2.4.1 Spodbuja in motivira druge pri reševanju skupnih nalog.
	5.2.4.2 Poišče ustrezno pomoč posameznika (npr. vrstnika, učitelja, strokovnjak itd.) ali strokovne skupnosti.
	5.2.4.3 Razvije spretnosti za učinkovito komunikacijo, pogajanje, vodenje, ki so potrebne za doseganje rezultatov.
5.2.5 Finančna pismenost	5.2.5.1 V različnih življenjskih situacijah prepozna in rešuje finančne izzive (viri finančnih sredstev, skrb za denar, poslovanje npr. z banko, zavarovalnico ter drugimi finančnimi institucijami, ocena potrebnih sredstev, tveganj in odločitev o zadolževanju ter naložbi, varčevanju).
	5.2.5.2 Sprejema odgovorne finančne odločitve za doseganje blaginje (osebne in za skupnost).
	5.2.5.3 Pridobiva ustrezno znanje na področju finančne pismenosti za kakovostno vsakdanje in poklicno življenje.

5.3 K DEJANJEM

5.3.1 Prevzemanje pobude	5.3.1.1 Spodbuja in sodeluje pri reševanju izzivov, pri čemer prevzema individualno in skupinsko odgovornost.
5.3.2 Načrtovanje in upravljanje	5.3.2.1 V procesu reševanja problemov si zastavlja kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne cilje, opredeli prednostne naloge in pripravi načrt.
	5.3.2.2 Prilagaja se nepredvidenim spremembam.
5.3.3 Obvladovanje negotovosti, dvoumnosti in tveganja	5.3.3.1 Na nepredvidene situacije se odziva s pozitivno naravnanoostjo in ciljem, da jih uspešno razreši.
	5.3.3.2 Pri odločitvah primerja in analizira različne informacije, da zmanjša negotovost, dvoumnost in tveganja.
5.3.4 Sodelovanje	5.3.4.1 Sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinami.
	5.3.4.2 Morebitne spore rešuje na konstruktiven način in po potrebi sklepa kompromise.
5.3.5 Izkusveno učenje	5.3.5.1 Z reševanjem izzivov pridobiva nove izkušnje in jih upošteva pri sprejemanju nadaljnjih odločitev.
	5.3.5.2 Presoja uspešnost doseganja zastavljenih ciljev in pri tem prepozna priložnosti za nadaljnje učenje.
	5.3.5.3 Prepozna priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah.
	5.3.5.4 Povratne informacije uporabi za nadaljnji razvoj podjetnostne kompetence.